

КРИТЕРИЈУМИ
ОЦЕЊИВАЊА
ДРУГОГ ЦИКЛУСА
ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊЕ

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ

Основ: Правилник о оцењивању, исходи по областима из програма наставе и учења V – VIII разреда и стандарди ученичких постигнућа за крај другог циклуса образовања

V – VIII РАЗРЕДА

Постигнућа ученика у оквиру предмета Српски језик и књижевност вреднују се сумативно и формативно.

Сумативно оцењивање се реализује кроз писмене провере и усменим путем:

1. **усмено одговарање** (познавање граматичких појмова и односа и примена у задацима, усмено изражавање током анализе књижевног дела – вредновање умећа обликовања усмених исказа (прецизност и јасност изражавања, граматичка исправност реченице, богатство лексике), разумевање прочитаног; говорне вежбе, рецитовање);
2. **писане провере знања** (писмени задаци, контролни задаци, диктат).

Формативно оцењивање подразумева праћење активности ученика на часовима (укључујући све три предметне области), односа према раду на часу (редовно доношење уџбеника и прибора), редовности израде домаћих задатака (наставник бележи реализацију и оперативност у изради домаћих задатака и јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање домаћег задатка), ангажовања у различитим облицима рада (групни рад, рад у пару, рад на пројектима). Евиденција се води у педагошкој свесци наставника и у оквиру активности у ес дневнику.

Постигнућа ученика се вреднују и кроз:

- излагање и представљање (резултати истраживања, учешће у дебати и дискусији, учешће на такмичењима, смотрема и др.);
- продукте рада (домаћи задаци из граматике: анализа задатака на часу и бележење активности ученика, уз давање повратне информације; домаћи задаци – састави/есеји, презентације, панои и др.).

Иницијално тестирање – обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области, која су од значаја за предмет. Резултати иницијалног оцењивања не оцењују се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

Оцењивање ученика које се образују по ИОП-у:

Уколико ученик стиче образовање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена напредовања у савладавању прилагођених наставних садржаја, применом прилагођеног поступка оцењивања дефинисаног у персонализованом плану наставе и учења.

Уколико ученик стиче образовање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености очекиваних исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења и тичу се измењених садржаја учења. Прилагођавање начина и поступка оцењивања такође је дефинисано у персонализованом плану наставе.

Уколико ученици који се образују по ИОП-у не остварују планиране исходе, не оцењују се недовољном оценом, већ се смањују очекивања и додатно прилагођавају наставни садржаји, методе и технике учења, као и начин и поступак оцењивања, што се дефинише ревидираним или новим ИОП-ом.

Закључна оцена утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена које су унете у дневник од почетка школске године. Закључна оцена за прво полугодиште не узима се у обзир

приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта. Ученици имају по два писмена задатка у једном полугодишту и 2-3 контролне вежбе или теста из граматике односно књижевности (број варира од појединачних програма наставе и учења по разредима и карактера обухваћеног градива). Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у ес дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на сајту школе. Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност Одељењског већа. Писане провере у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.

КРИТЕРИЈУМИ

Критеријуми за оцењивање градива све три предметне области (језик, књижевност и језичка култура) усаглашени су са образовним стандардима сва три нивоа постигнућа (основног, средњег и напредног нивоа), који обједињују оствареност исхода дефинисаних програмима наставе и учења V – VIII разреда.

ОБЛАСТ: Језик

Одличан (5): Ученик је савладао градиво из фонетике, морфологије, синтаксе и лексикологије на напредном нивоу, који подразумева претходну савладаност градива на основном и средњем нивоу; самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа; показује веома висок степен ангажовања; зна и примењује граматичка правила у сложенијим примерима (разуме постојеће језичке прилике у Србији; објашњава настанак и развој српског књижевног језика; разуме значај књижевног језика за културу и историју српског народа; именује дијалекте српског језика и зна њихове основне особине; дели реч на слоге у сложенијим случајевима; уме да препозна, објасни и именује гласовне промене; зна и у свом говору примењује акценатску норму; познаје подврсте речи и користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама; издваја делове твореница и препознаје основне моделе њиховог грађења; познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица); уме да објасни главна значења и функције падежа и главна значења и функције глаголских облика и зна терминологију у вези с њима; одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени или на основу њиховог порекла; зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима и правилно их употребљава; служи се речницима, приручницима, енциклопедијама).

Врло добар (4): Ученик је савладао градиво из фонетике, морфологије, синтаксе и лексикологије на средњем нивоу, који подразумева претходну савладаност градива на основном нивоу; самостално испуњава захтеве средњег и основног нивоа постигнућа; константно је ангажован; примењује граматичка правила у сложенијим примерима уз малу помоћ наставника (зна податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика; зна основне податке о језицима националних мањина; зна податке о развоју књижевног језика код Срба; одређује место акцента у речи и зна основна правила акценатске норме; зна особине и врсте гласова и препознаје гласовне промене; познаје врсте речи и препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи; познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, творба претварањем); препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица); одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима; препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици; препознаје главна значења и функције глаголских облика; препознаје метафору и метонимију као лексичке механизме; зна значења речи и фразеологизама који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима и правилно их употребљава; одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог

састава или контекста у коме су употребљени у сложенијим примерима; препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања; служи се речницима, енциклопедијама).

Добар (3): Ученик је савладао градиво из фонетике, морфологије, синтаксе и лексикологије на основном нивоу, уз елементе савладаности градива на средњем нивоу; самостално или уз мању помоћ наставника испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа; ангажован је повремено; препознаје и примењује граматичка правила у једноставнијим примерима (разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба; сврстава српски језик у одговарајућу језичку групу у Европи; зна који су језици националних мањина; зна врсте гласова према звучности и месту изговора; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; разликује врсте гласовних промена у једноставним примерима и примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама; препознаје врсте речи и поједине подврсте; зна основне граматичке категорије променљивих речи и одређује облик речи у једноставним примерима; правилно употребљава падеже у реченици и синтагми и одређује падеже у једноставнијим примерима; правилно употребљава глаголске облике и одређује поједине глаголске облике у једноставнијим примерима; разликује прости речи од твореница, препознаје корен речи, гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела; препознаје извођење и слагање у типичним примерима; препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу); разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне); одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним примерима; познаје основне лексичке појаве (једнозначност и вишезначност речи) и основне лексичке односе (синонимију, антонимију, хомонимију); препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.); зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације; одређује значења непознатих речи и израза на основу контекста у коме су употребљени у једноставним случајевима).

Довољан (2): Постоји више елемената савладаности градива из фонетике, морфологије, синтаксе и лексикологије на основном нивоу; ученик уз помоћ наставника испуњава захтеве основног нивоа; ангажован је веома ретко; препознаје граматичка правила у типичним (школским) примерима (разуме разлику између књижевног и народног језика у конкретним примерима; зна основне податке о развоју књижевног језика (о Ћирилу и Методију, старословенском језику и првим словенским писмима, Вуку Караџићу); зна шта је дијалекат и који дијалекти су у основи српског књижевног језика; зна основну поделу гласова; дели реч на слоге у једноставним примерима; зна поделу речи према начину грађења и разликује прости речи од твореница, уочава корен речи у типичним примерима и гради породицу речи од задатог корена; препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу); разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне); одређује главне реченичне чланове и поједине зависне у типичним примерима; зна да наброји падеже и одговарајућа питања и правилно их употребљава у реченици; препознаје поједине глаголске облике и зна да промени задати глагол у неком од основних личних глаголских облика; уочава једнозначност и вишезначност речи у конкретном примеру; препознаје синониме, антониме и хомониме; зна значења већине речи и устаљених израза који се употребљавају у свакодневној комуникацији).

Недовољан (1): Ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из фонетике, морфологије, синтаксе и лексикологије ни уз помоћ наставника; не разликује основне граматичке појмове; не зна да препозна граматичка правила у најједноставнијим примерима; не показује заинтересованост за процес учења.

ОБЛАСТ: Књижевност

Одличан (5): Ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа из ове области; показује висок степен ангажовања током тумачења књижевних дела; примењује различите стратегије читања и самостално анализира књижевно дело; примењује знање из области књижевности на напредном нивоу, који подразумева усвојеност градива на основном и средњем нивоу (наводи наслов дела, аутора, књижевни род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива; разликује књижевне родове и врсте и издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту; уочава слојевитост књижевног дела и међужанровско прожимање; разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта; проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту; одређује и именује врсту стиха и строфе; уочава разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким; вреднује поступке ликова и аргументовано износи ставове; тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело; изражава и аргументовано образлаже свој став о делу и повезује га са другим текстовима по тематици, структури и мотивима; повезује књижевна дела са историјским или другим одговарајућим контекстом; критички промишља о стварности на основу прочитаних дела; разуме универзалне вредности књижевног дела и повезује их са сопственим искуством и околностима у којима живи; уме да води дневник о прочитаним књигама).

Врло добар (4): Ученик самостално испуњава захтеве средњег и основног нивоа постигнућа; константно је ангажован током тумачења књижевних дела; анализира различите елементе књижевног дела уз малу помоћ наставника; примењује знање из области књижевности на средњем нивоу, који подразумева усвојеност градива на основном нивоу (повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања; повезује наслов дела из обавезне лектире и књижевни род, врсту и лик из дела; препознаје књижевни род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација; разликује лирско-епске врсте (баладу, поему); разликује књижевнонаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник, мемоаре, путопис и научнопопуларне текстове; препознаје и разликује одређене стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст); одређује тему, мотиве, идеје, композицију и форму књижевноуметничког текста, карактеристике ликова (психолошке, социолошке, етичке); разликује етапе драмске радње; илуструје особине ликова примерима из текста; разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог); уочава разлику између препричавања и анализе дела).

Добар (3): Ученик самостално или уз мању помоћ наставника испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа; ангажован је повремено током тумачења књижевних дела; примењује знање из области књижевности на основном нивоу, уз елементе усвојености градива на средњем нивоу (повезује наслове прочитаних књижевних дела са именима аутора тих дела; разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност); разликује основне књижевне родове: лирику, епiku и драму; препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац); препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: нарација, дескрипција, дијалог и монолог; препознаје постојање појединих стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, ономатопеја); уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, радњу/фабулу, време и место радње, ликове; процењује основни тон певања, приповедања или драмске радње (шаљив, ведар, тужан и сл.)).

Довољан (2): Ученик уз помоћ наставника испуњава захтеве основног нивоа; ангажован је веома ретко током тумачења књижевних дела и саопштава једноставна запажања; у примени знања из ове области присутни су поједини елементи постигнућа на основном нивоу (повезује наслове књижевних дела и

имена аутора, разликује књижевне родове, уочава тему односно главни мотив књижевноуметничког текста, време и место радње, главне ликове; препознаје поједине облике казивања у типичним случајевима, препознаје најзаступљеније књижевне врсте у типичним примерима; уочава хумор у књижевном делу).

Недовољан (1): Не постоје елементи разумевања прочитаног књижевног текста на основном нивоу; не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из књижевности ни уз помоћ наставника; не препознаје основне књижевнотеоријске појмове; не показује заинтересованост за учешће у процесу анализе књижевног дела.

ОБЛАСТ: Језичка култура

Одличан (5): Ученик самостално испуњава захтеве сва три нивоа постигнућа ове области; показује веома висок степен ангажовања; примењује знање из области усменог и писменог изражавања на напредном нивоу, који подразумева усвојеност градива на средњем и основном нивоу (проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима); издваја кључне речи и резимира текст; издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту (повезује информације и идеје изнесене у тексту, уочава јасно исказане односе и изводи закључак); чита и тумачи сложеније нелинеарне текстове (легенде, табеле, дијаграме и графиконе); уочава манипулацију у пропагандним текстовима; организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; саставља аргументативни текст; пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу; пише резиме дужег и/или сложенијег текста; драматизује одломак одабраног књижевноуметничког текста; зна и доследно примењује правописну норму; говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму).

Врло добар (4): Ученик самостално испуњава захтеве средњег и основног нивоа постигнућа; константно је ангажован; примењује знање из области усменог и писменог изражавања на средњем нивоу, који подразумева усвојеност градива на основном нивоу (користи различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.); проналази, повезује и тумачи експлицитно и имплицитно садржане информације у књижевном и неуметничком тексту; проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима); познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички и сугестивни опис, техничко и сугестивно приповедање, расправа, реклама); препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове; разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима; разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме да их користи; препознаје цитат и фусноте и разуме њихову улогу; саставља целовит и кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа; саставља вест, реферат и извештај; пише резиме краћег и/или једноставнијег текста; зна правописну норму и примењује је у већини случајева; говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму у већини случајева; употребљава различите облике усменог изражавања: препричавање различитих типова текстова, без сажимања и са сажимањем, причање (о догађајима и доживљајима) и описивање).

Добар (3): Ученик самостално или уз мању помоћ наставника испуњава захтеве основног и делимично средњег нивоа; ангажован је повремено; примењује знање из области усменог и писменог изражавања на основном нивоу, уз елементе усвојености градива на средњем нивоу (разликује уметнички и

неуметнички текст; разуме основна значења књижевног и неуметничког текста; проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима; разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног; повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказане односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту; проналази потребне информације у једноставном нелинеарном тексту (легенде, табеле, дијаграме и графиконе); препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима; препознаје репортажу као облик новинарског изражавања; разликује основне делове текста и књиге (наслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фусота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу); саставља разумљиву, граматички исправну реченицу; саставља једноставан кохерентан писани текст у складу са задатом темом (о доживљају књижевног дела и на теме из свакодневног живота и света маште) и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); користи различите облике казивања у усменом и писменом изражавању: дескрипцију (портрет и пејзаж), приповедање у 1. и 3. лицу, дијалог; напамет говори одабране књижевне текстове или одломке; уме да преприча текст; влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо (и имејл) и попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу; примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима).

Довољан (2): Ученик уз помоћ наставника испуњава захтеве основног нивоа; ангажован је веома ретко и примењује само поједина правописна и граматичка правила при обликовању реченице; у примени знања из ове области присутни су поједини елементи постигнућа на основном нивоу (говори јасно и правилно изговара гласове; говори напамет краћи књижевни текст; уме усмено да саопшти краће обавештење или опише нешто; разликује основне делове текста и књиге (наслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус); препознаје различите функционалне стилове у типичним примерима; проналази и издваја неке од основних информација из текста према датим критеријумима; у већини случајева разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног; зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу); саставља разумљиву реченицу примењујући важнија граматичка правила; саставља једноставан наративни или дескриптивни текст на задату тему и уме да га организује у смисаоне целине (уводни, средишњи и завршни део текста); присутни су елементи препричавања текста; примењује правописну норму у типичним примерима).

Недовољан (1): Ученик не испуњава минималне захтеве основног нивоа постигнућа из области усменог и писменог изражавања ни уз помоћ наставника; не користи правилно оба писма (меша ћирилична и латинична слова); не саставља разумљиву, граматички исправну реченицу; не издваја основне информације из прочитаног текста и не разликује у тексту битно од небитног; не саставља једноставан наративни или дескриптивни текст на задату тему и не уме да га организује у смисаоне целине; не уме да преприча текст.

Писмено изражавање (писмени задаци и домаћи задаци):

Критеријум за оцењивање **писмених и домаћих задатака (састава/есеја)** обухвата неколико сегмената који се вреднују: композиција, садржај, стил писања, граматичка исправност, правопис и естетски изглед.

Одличан (5): Ученик је одговорио на задату тему, испоштовао захтеве композиције кроз увод, разраду и закључак и организацију текста у пасусе, види се поступност у излагању; реченице су јасне, граматички и правописно исправне; стил писања богат је описима и појединим стилским изражајним средствима,

одражава емоционалност и доживљеност представљеног садржаја; рукопис ученика и целокупан рад су уредни.

Врло добар (4): Ученик је одговорио на задату тему, испоштовао захтеве композиције, реченице су јасне са мањим граматичким и правописним грешкама, стилу писања недостаје више описа и детаља, рукопис и рад су уредни.

Добар (3): Ученик је површно одговорио на тему, поједини делови композиције нису у потпуности испоштовани (нарушена кохерентност – поједини делови текста нису повезани или нису чврсто повезани; недостаје увод или закључак или су преобимни односно сиромашни); поједине реченице нису јасне и присутно је више правописних и граматичких грешака, недостаје детаљније представљање садржаја, у стилу писања изостају изражајност и емоционалност; рукопис је понегде нечитак, рад може бити уреднији.

Довољан (2): Ученик је делимично одговорио на тему; нарушена је композиција рада – увод, разрада и закључак се уочавају, али нису уједначени или пак јасно издвојени; реченице су често нејасне и неповезане и присутан је велики број граматичких и правописних грешака; стил је сиромашан (понавља речи и изразе, користи дијалекатске и жаргонске речи; рад је неуредан, рукопис се врло тешко чита.

Недовољан (1): Ученик није ништа написао или није одговорио на тему, нису испоштовани захтеви композиције, рад се не може прочитати јер је неуредан и рукопис нечитак, реченице су потпуно неповезане и нејасне са доста граматичких и правописних грешака, ученик не користи доследно ниједно писмо (меша ћирилицу и латиницу).

Скала за оцењивање контролних задатака и тестова из граматике и књижевности је следећа:

Процент тачних одговора	Оцена
од 86% до 100%	одличан (5)
од 71% до 85%	врло добар (4)
од 51% до 70%	добар (3)
од 30% до 50%	довољан (2)
испод 30%	недовољан (1)

Диктат се оцењује бројчано једном у току једног полугодишта, и то на следећи начин:

Одличан (5): Ученик познаје и користи оба писма, зна и доследно примењује правописну норму. Присутне су највише 3 ситније правописне грешке.

Врло добар (4): Ученик познаје и користи оба писма, зна правописну норму и примењује је у већој мери доследно. Присутне су поједине правописне грешке, али не односе се на главна правописна правила (укључујући се све правописне области). Ученик може имати највише 5 грешака.

Добар (3): Ученик познаје оба писма, делимично познаје правописну норму и примењује већину основних правописних правила. Присутне су крупније правописне грешке (највише 7).

Довољан (2): Ученик познаје ћирилично писмо, делимично примењује правописну норму и то основна правописна правила у најједноставнијим (типичним) примерима. Присутно је више правописних грешака (до 10).

Недовољан (1): Ученик не пише тачно сва слова ћирилице, меша ћирилично и латинично писмо; не зна да примени правописну норму у основним (типичним) примерима.

Оцењивање рецитовања ученика:

Одличан (5): Ученик изражајно, тачно и јасно говори научен текст уз одговарајућу дикцију, темпо и интонацију; правилно изговара све гласове.

Врло добар (4): Ученик тачно и јасно говори научен текст, правилно изговара све гласове, присутно је више елемената изражајности (одговарајућа дикција и темпо казивања).

Добар (3): Ученик тачно говори научен текст, али без одговарајуће дикције и изражајности;

Довољан (2): Ученик не говори тачно текст, несигуран је и прави често грешке јер није у потпуности научен одговарајући садржај; нема елемената изражајности.

Недовољан (1): Ученик није научио задати текст напамет.

Проф. Милка Секулић

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

I разред

Ученици првог разреда се у току школске године оцењују описном оценом, на основу напредовања у остваривању исхода учења и ангажовања ученика.

Наставник током целе школске године континуирано води евиденцију о напредовању, ангажовању, постигнућима и активностима ученика на часовима.

САМОСТАЛНО

Ученик је у потпуности савладао наставни програм ако су сви предвиђени исходи за први разред савладани и напредовање ученика је самостално, а ангажовање стално. Ученик разуме уобичајене усмене исказе везане за познате теме, појаве и догађаје. Обавља основне комуникативне активности и језичке функције (давање и тражење информација о искуствено блиским ситуацијама и појавама, једноставно исказивање идеја и мишљења). Правилно изговара све гласове и гласовне групе, чак и у тежим и неувежбаним комбинацијама гласова, уз поштовање акценатско-интонацијских правила.

УЗ МАЊУ ПОМОЋ

Ученик који савлада исходе уз мању помоћ наставника сматра се да је савладао градиво, али да изостаје самостални рад. Ученик разуме најчешће речи и изразе из свакодневног спорог и развојног говора. Уме да обави основне комуникативне активности (поздрављање, представљање, добродошлица, опраштање, захваљивање, пружање информација о себи, распитивање о суштинским информацијама које се тичу саговорника). Познаје изговор фреквентних, понављаних и меморисаних гласова, као и неких најчешћих гласовних група.

УЗ ВЕЋУ ПОМОЋ

Ученик коме је потребна већа помоћ за савладавање градива сматра се да није у потпуности савладао исходе и да изостаје самостално ангажовање и напредовање. Ученик разуме уобичајене речи, изразе, фразе и кратке усмене исказе који се тичу његових непосредних искуствених доживљаја и сфера интересовања. Сналази се у кратким и увежбаним комуникационим улогама, уз употребу научених и уобичајених фраза и формула (постављање питања и давање одговара). Препознаје исправан изговор већине гласова и неких гласовних група.

II разред

Од другог до четвртог разреда ученици се оцењују бројчано. У другом разреду ученици се оцењују на основу:

-Усменог одговарања

-Сликовни диктати на основу слушања (означи на основу слушања тачан одговор; нацртај и обоји...)

-Активности ученика

1. Оцена усменим путем се добија на основу учениковог усменог одговора према следећој бројчаној скали:

Одличан (5) – ученик успешно савладава градиво из граматике и вокабулара и самостално примењује научене речи и изразе. У потпуности разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више саговорника. Течно и с лакоћом изражава осећања, жеље и

расположења, описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне догађаје и навике. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу. Успешно ради у различитим облицима рада.

Врло добар (4) – ученик усвоја појмове, речи и изразе, а уз мању помоћ наставника их повезује и изводи закључке. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору. Уз краће паузе и мању помоћ наставника, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, своја осећања и изражава допадање и недопадање користећи једноставна језичка средства. Сналази се у различитим облицима рада.

Добар (3) – ученик углавном разуме појмове, речи и изразе, може самостално да наведе граматичке појмове и појмове из вокабулара и објасни их уз делимичну помоћ наставника.

Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним текстовима. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима. Захтеве обавља делимично и уз помоћ наставника.

Довољан (2) – ученик препознаје основне појмове, честе речи и једноставне изразе у јасном контексту и спором говору. Уз већу помоћ наставника разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. У стању је да изговори искључиво просте реченице и изрази најосновније потребе.

Недовољан (1) – ученик не препознаје основне појмове, речи и изразе. Ни уз велику помоћ наставника не разуме најједноставније захтеве ни упутства. Не показује жељу за напредовањем нити ангажовањем.

2. Сликони диктат се најављује и оцењује бројчано по истој скали као и писмени задаци.

Скала оцењивања:

Распон	Оцена
0 - 29%	Insufficient (1)
30% - 49%	Sufficient (2)
50% - 69%	Good (3)
70% - 89%	Very good (4)
90% - 100%	Excellent (5)

3. Активност ученика прати се континуирано и вреднује се током целе школске године. У активност улази и редовност/ благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност. Оцена из активности може бити од значаја и за општи успех ученика, најчешће у његову корист.

Пројектне активности вреднују се у складу са показаним степеном самосталности, активности и ангажовања као и сарадње са осталим члановима групе, извођења закључака на основу прикупљених података и презентовања продукта пројекта.

III и IV разред

У трећем и четвртном разреду ученици се оцењују бројчано на основу:

- Усмено одговарања
- Писмених радова
- Активности ученика

1. Оцена усменим путем се добија на основу учениковог усменог одговора према следећој бројчаној скали:

Одличан (5) – ученик успешно савладава градиво из граматике и вокабулара и самостално примењује научене речи и изразе. У потпуности разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору два или више саговорника.. Течно и с лакоћом изражава осећања, жеље и расположења, описује себе и околину, школски контекст и приватан живот, свакодневне догађаје и навике. На једноставан начин излаже на задату тему и одговара на питања која се односе на њу. Успешно ради у различитим облицима рада. Правилно и самостално изражајно чита.

Врло добар (4) – ученик усвоја појмове, речи и изразе, а уз мању помоћ наставника их повезује и изводи закључке. Разуме основни смисао и главне информације у аутентичном разговору. Саставља краће исказе о себи, својој породици и непосредном окружењу. Уз краће паузе и мању помоћ наставника, описује себе и своје непосредно окружење, свакодневне активности, своја осећања и изражава допадање и недопадање користећи једноставна језичка средства. Сналази се у различитим облицима рада. У великој мери правилно и самостално изражајно чита

Добар (3) – ученик углавном разуме појмове, речи и изразе, може самостално да наведе граматичке појмове и појмове из вокабулара и објасни их уз делимичну помоћ наставника. Познаје и користи једноставније граматичке елементе и конструкције. Разуме општи смисао и најважније информације у једноставним текстовима. Поставља једноставна питања о темама које одговарају његовим интересовањима. Захтеве обавља делимично и уз помоћ наставника. Углавном правилно чита.

Довољан (2) – ученик препознаје основне појмове, честе речи и једноставне изразе у јасном контексту и спором говору. Уз већу помоћ наставника разуме кратка, једноставна, разговетно и споро изговорена упутства. У стању је да изговори искључиво просте реченице и изрази најосновније потребе. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника.

Недовољан (1) – ученик не препознаје основне појмове, речи и изразе. Ни уз велику помоћ наставника не разуме најједноставније захтеве ни упутства. Не показује жељу за напредовањем нити ангажовањем.

2. Писмене провере одржавају се након сваке обрађене теме, а најављују се најмање недељу дана пре датума одржавања. Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на званичној интернет страни школе. Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност одељењског већа. Оцењују се на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:

Скала оцењивања:

Распон	Оцена
0 - 29%	Insufficient (1)
30% - 49%	Sufficient (2)
50% - 69%	Good (3)
70% - 89%	Very good (4)
90% - 100%	Excellent (5)

Писане провере постигнућа у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника.

3. Активност ученика прати се континуирано и вреднује се током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као

и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност. Оцена из активности може бити од значаја и за општи успех ученика, најчешће у његову корист.

Пројектне активности вреднују се у складу са показаним степеном самосталности, активности и ангажовања као и сарадње са осталим члановима групе, извођења закључака на основу прикупљених података и презентовања продукта пројекта.

Оцењивање пројекта

Одличан (5) Ученик показује висок степен сарадње са осталим члановима групе. Изузетно је самосталан, показује изузетно висок степен активности и ангажовања. Самостално изводи закључке на основу прикупљених података. Веома успешно презентује продукт пројекта.

Врло добар (4) Ученик у великој мери сарађује са осталим члановима групе. Показује самосталност, висок степен активности и ангажовања. Углавном самостално изводи закључке на основу прикупљених података. Успешно презентује продукт пројекта.

Добар (3) Ученик у довољној мери сарађује са осталим члановима групе. Показује довољан степен активности и ангажовања. Делимично самостално, делимично уз помоћ осталих чланова групе изводи закључке на основу прикупљених података. Уз помоћ осталих чланова групе презентује продукт пројекта.

Довољан (2) Ученик показује мали степен сарадње са осталим члановима групе. Показује мали степен активности и ангажовања. Репродукује прикупљене податке и презентује продукт пројекта уз већ помоћ осталих чланова групе.

Недовољан (1) Ученик не сарађује са осталим члановима групе. Није заинтересован за пројекат, не учествује у активностима, не ангажује се.

Оцењивање ученика по ИОП-у

Ученик коме је потребна додатна подршка у образовању оцењује се у односу на остваривање циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана или у односу на прилагођене стандарде постигнућа при чему се вреднује и однос ученика према раду и постављеним задацима/захтевима предмета у складу са његовим способностима.

Оцењивање ученика по ИОП-у 1 се врши на основу ангажовања и степена остварености постојећих стандарда и очекиваних исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Оцењивање ученика по ИОП-у 2 се врши на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Вредновање је усмерено на подстицање ученика на активно учествовање у настави и ваннаставним активностима, развијању његовог самопоуздања и осећаја напредовања.

При евалуацији ученика који раде по ИОП-у, примењује се индивидуални приступ у сарадњи са педагошко-психолошком службом школе.

ПРЕДМЕТНА НАСТАВА

Критеријуми оцењивања сачињени су у складу са исходима, циљевима и задацима прописаних Планом и програмом наставе и учења предмета, Општим стандардима постигнућа за енглески језик и уз поштовање Правилника о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању.

ПЕТИ - ОСМИ РАЗРЕД

Оцењивањем ученика од петог до осмог разреда обухваћени су следећи елементи:

- Разумевање (писаног/слушаног садржаја)
- Говорне способности
- Способности писменог изражавања
- Језичке законитости – граматика

- Мерила за елемент Разумевања:

Одличан 5- ученик разуме саговорника и усмено излаже у нормалном темпу, у потпуности разуме писани и слушани текст, с лакоћом влада материјом и вештинама.

Врло добар 4- разуме питања у нормалном говорном темпу, али је потребно понекад нешто поновити, не разуме сваку појединост код писаног и слушаног садржаја.

Добар 3 - разуме излагања и питања постављена споријим темпом, понекад је нужно поновити и поједноставити неке делове реченице, потребно га је усмеравати.

Довољан 2 - има минимум разумевања и напредује уз помоћ наставника који га води кроз материју, има тешкоћа у разумевању излагања, једва схвата уз објашњења и поједностављења, слабо разуме писану и говорну материју.

Недовољан 1 - не разуме усмена излагања, слушан ни писан садржај ни уз помоћ наставника.

- Мерила за елемент Говорне способности:

Одличан 5 - ученик слободно и без оклевања изражава своје мисли, активан је у разговору, правилним изговором течно изговара реченице и нема већих граматичких грешака.

Врло добар 4 - ученик говори правилно, али се изражава са мањим граматичким грешкама које не утичу на разумевање смисла реченице; понекад користи реч или фразу која је неадекватна и погрешно је изговора.

Добар 3 - ученик може да комуницира и има скроман речник, смисао изреченог је понекад нејасан због граматичких грешака и нетачног реда речи, али је разумљив. Ученик има делимичних тешкоћа у читању, изговору и интонацији.

Довољан 2-ученик прави велике и честе грешке у разговору и изговору што отежава оно што жели да каже; ретко налази праве речи и фразе, тешко се изражава, а његов оскудан речник користи полако и са пуно оклевања упркос великој помоћи наставника.

Недовољан 1 - ученик не уме самостално да се изражава, једва користи најосновнији вокабулар, има потешкоћа у читању, изговору и интонацији. Није савладао ни најосновније граматичке структуре па је смисао изреченог

нејасан и неразумљив.

- Мерила за елемент Способности писменог изражавања:

Одличан 5- ученик може у писаној форми да изрази своје мисли самостално и без већих граматичких и правописних проблема; редовно извршава све писане домаће задатке, има добру технику решавања тестова и успешан је у томе.

Врло добар 4 - ученик у писаној форми изражава своје мисли самостално уз понеке граматичке и правописне грешке; готово редовно има све писане домаће задатке; има врло добар резултат на тесту и проверама знања.

Добар 3 - ученик не може без помоћи да изрази своје мисли писаним путем и прави честе и већеправописне и граматичке грешке; делимично ради домаће задатке; углавном остварује просечан резултат на тесту и проверама знања.

Довољан 2 - ученик није способан самостално да се писмено изрази, прави учестале и озбиљне правописне и граматичке грешке; нередовно ради домаће задатке; постиже минималан успех на тестовима и проверама знања.

Недовољан 1- прави крупне грешке у писаном изражавању и у основним граматичким облицима, не ради домаће задатке готово уопште, не постиже минималан број бодова на тесту и проверама знања.

- Мерила за елемент Језичких законитости-граматике:

Одличан 5 - ученик влада граматичким правилима, потпуно их разуме и правилно примењује у датом језичком контексту.

Врло добар 4 - ученик разуме и правилно примењује научена граматичка правила, уз местимичне грешке.

Добар 3 - ученик делимично примењује научена граматичка правила уз грешке.

Довољан 2- ученик препознаје граматичка правила и повремено их минимално примењује.

Недовољан 1-ученик не препознаје граматичка правила нити уме да их примењује.

Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се:

- 1) Писаним путем
- 2) Усменим путем
- 3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности

Оцена представља објективну и поуздану меру напредовања и развоја ученика, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.

Ученици 5-8. разреда имају 1 писмени задатак по полугодишту и најмање 1 писану проверу уз претходну најаву садржаја програма наставе и учења који ће се писмено проверавати. Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник и објављује се за свако одељење на огласној табли школе и на званичној интернет страни школе. Распоред може да се мења на предлог наставника, уз сагласност одељењског већа. Писане провере постигнућа у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.

1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:

·86-100% оцена одличан (5)

·70%-85% оцена врло добар (4)

·50%-69% оцена добар (3)

·31%-49% оцена довољан (2)

·до 30% оцена недовољан (1)

Скала може да варира у односу на постигнућа ученика, али не више од 5%.

2) Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали:

Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује изузетно велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Успешно користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. У стању је да самостално искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик

разуме углавном једноставније, фреквентније речи изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.

Довољан (2) – Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника искаже једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.

Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик није самосталан у раду и није у стању ни уз помоћ наставника да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.

3) Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.

Оцена из активности може бити од значаја и за општи успех ученика из предмета, најчешће у његову корист.

Уколико ученик не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање, као ни жељу за напредовањем, оцењује се оценом недовољан (1).

Оцењивање/вредновање пројектних активности углавном има мотивациону улогу и вреднује се у складу са показаним степеном самосталности, активности и ангажовања као и сарадње са осталим члановима групе, извођења закључака на основу прикупљених података и презентовања продукта пројекта.

Оцењивање ученика по ИОП-у

Ученик коме је потребна додатна подршка у образовању оцењује се у односу на остваривање циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана или у

односу на прилагођене стандарде постигнућа при чему се вреднује и однос ученика према раду и постављеним задацима/захтевима предмета у складу са његовим способностима.

Оцењивање ученика по ИОП-у 1 се врши на основу ангажовања и степена остварености постојећих стандарда и очекиваних исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања. Оцењивање ученика по ИОП-у 2 се врши на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Вредновање је усмерено на подстицање ученика на активно учествовање у настави и ваннаставним активностима, развијању његовог самопоуздања и осећаја напредовања. При евалуацији ученика који раде по ИОП-у, примењује се индивидуални приступ у сарадњи са педагошко-психолошком службом школе.

Проф. Душица Димитријевић Динчић

КРИТЕРИЈУМ ОЦЕЊИВАЊА УЧЕНИКА ИЗ НЕМАЧКОГ ЈЕЗИКА

(други страни језик од 5 - 8. разреда)

Стручно веће наставника страних језика је дискутовало о критеријумима оцењивања ученика и сложило се о следећем:

Наставник током целе школске године континуирано води евиденцију о напредовању, ангажовању, постигнућима и активностима ученика на часовима.

ПЕТИ - ОСМИ РАЗРЕД

Оцењивањем ученика од петог до осмог разреда обухваћени су следећи елементи:

- Разумевање (прочитаног/слушаног садржаја)
- Говорне способности
- Способности писменог изражавања
- Језичке законитости – граматика

- Мерила за елемент „Разумевање“:

Одличан 5 – Ученик разуме саговорника и усмено излаже у нормалном темпу, у потпуности разуме прочитани и слушани текст, с лакоћом влада материјом и вештинама.

Врло добар 4 - Разуме питања у нормалном говорном темпу, али је потребно понекад нешто поновити, не разуме сваку појединост код прочитаног и слушаног садржаја.

Добар 3 - Разуме излагања и питања постављена споријим темпом, понекад је нужно поновити и поједноставити неке делове реченице, потребно га је усмеравати.

Довољан 2 - Има минимум разумевања и напредује уз помоћ наставника који га води кроз материју, има тешкоћа у разумевању излагања, једва схвата уз објашњења и поједностављења, слабо разуме писану и говорну материју.

Недовољан 1 - Не разуме усмена излагања, слушан ни прочитан садржај ни уз помоћ наставника.

- Мерила за елемент „Говорне способности“:

Одличан 5 – Ученик слободно и без оклевања изражава своје мисли, активан је у разговору, правилним изговором течно изговара реченице и нема већих граматичких грешака.

Врло добар 4 - Ученик говори правилно, али се изражава са мањим граматичким грешкама које не утичу на разумевање смисла реченице; понекад користи реч или фразу која је неадекватна и погрешно је изговора.

Добар 3 - Ученик може да комуницира и има скроман речник, смисао изреченог је понекад нејасан због граматичких грешака и нетачног реда речи, али је разумљив. Ученик има делимичних тешкоћа у читању, изговору и интонацији.

Довољан 2 - Ученик прави велике и честе грешке у разговору и изговору што отежава оно што жели да каже; ретко налази праве речи и фразе, тешко се изражава, а његов оскудан речник користи полако и са пуно оклевања упркос великој помоћи наставника.

Недовољан 1 - Ученик не уме самостално да се изражава, једва користи најосновнији вокабулар, има потешкоћа у читању, изговору и интонацији. Није савладао ни најосновније граматичке структуре па је смисао изреченог нејасан и неразумљив.

- **Мерила за елемент „Способности писменог изражавања“:**

Одличан 5 - Ученик може у писаној форми да изрази своје мисли самостално и без већих граматичких и правописних проблема; редовно извршава све писане домаће задатке, има добру технику решавања тестова и успешан је у томе.

Врло добар 4 - Ученик у писаној форми изражава своје мисли самостално уз понеке граматичке и правописне грешке; готово редовно има све писане домаће задатке; има врло добар резултат на тесту и проверама знања.

Добар 3 - Ученик не може без помоћи да изрази своје мисли писаним путем и прави честе и веће правописне и граматичке грешке; делимично ради домаће задатке; углавном остварује просечан резултат на тесту и проверама знања.

Довољан 2 - Ученик није способан самостално да се писмено изрази, прави учестале и озбиљне правописне и граматичке грешке; нередовно ради домаће задатке; постиже минималан успех на тестовима и проверама знања.

Недовољан 1- Прави крупне грешке у писаном изражавању и у основним граматичким облицима, не ради домаће задатке готово уопште, не постиже минималан број бодова на тесту и проверама знања.

- **Мерила за елемент „Језичке законитости-граматика“:**

Одличан 5 - Ученик влада граматичким правилима, потпуно их разуме и правилно примењује у датом језичком контексту.

Врло добар 4 - Ученик разуме и правилно примењује научена граматичка правила, уз местимичне грешке.

Добар 3 - Ученик делимично примењује научена граматичка правила уз грешке.

Довољан 2 - Ученик препознаје граматичка правила и повремено их минимално примењује.

Недовољан 1 – Ученик не препознаје граматичка правила нити уме да их примењује.

Оцењивање ученика од петог до осмог разреда је бројчано и врши се:

- 1) Писаним путем
- 2) Усменим путем
- 3) Праћењем активности на часу и кроз израду домаћих задатака/пројектних активности

У току полугодишта најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика.

Оцена представља објективну и поуздану меру напредовања и развоја ученика, остварености исхода, као и ангажовања ученика и његове самосталности у раду.

У оквиру формативног оцењивања наставник прикупља информације о постигнућима ученика и бележи активности ученика током наставе. Резултати формативног вредновања на крају циклуса се оцењују и сумативно, бројчаном оценом.

Ученици 5. разреда имају 1 писмени задатак у другом полугодишту, а од 6. до 8. разреда један писмени задатак по полугодишту. Од 5. до 8. разреда ученици имају и најмање 1 писану проверу уз претходну најаву садржаја програма наставе и учења који ће се писмено проверавати. Распоред писаних провера дужих од 15 минута уписује се у дневник. Писане провере постигнућа у трајању до 15 минута могу се обављати без претходне најаве и евидентирају се у педагошкој документацији наставника ради праћења постигнућа ученика.

1) Писане провере постигнућа се оцењују на основу скале која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене:

- 81-100% оцена одличан (5)
- 61%-80% оцена врло добар (4)
- 41%-60% оцена добар (3)
- 21%-40% оцена довољан (2)
- до 20% оцена недовољан (1)

Скала се у зависности од постигнућа ученика на некој провери може кориговати, а у корист ученика.

2) Оцена добијена усменим путем се формира на основу учениковог одговора или излагања према следећој бројчаној скали:

Одличан (5) – Ученик у потпуности разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује изузетно велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Успешно користи све граматичке елементе и конструкције и уочава најчешће изузетке од правила. У стању је да самостално искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Правилно и самостално изражајно чита. Ученик самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. На матерњем и страном језику саопштава информацију добијену од 3. лица у вези са познатим темама у конкретним комуникативним ситуацијама. У потпуности показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Врло добар (4) – Ученик у великој мери разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе и показује велики степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме једноставне фреквентне речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставна језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. У стању је да уз мању помоћ наставника успешно искаже усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. У великој мери правилно и самостално изражајно чита. Ученик у великој мери самостално остварује комуникацију и размењује са саговорницима информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. У великој мери показује способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама.

Добар (3) – Ученик углавном разуме планом и програмом предвиђене појмове, речи и изразе уз делимичан степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном једноставније, фреквентније речи и изразе, а приликом изражавања користи једноставније језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Углавном правилно чита. Делимично је у стању да искаже једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, преприча садржај разговора или наративног текста. Ученик у довољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Показује делимичну способност примене језичких вештина и знања у новим ситуацијама и логичког повезивања појмова.

Довољан (2) – Ученик препознаје и разуме планом и програмом предвиђене основне, најфреквентније појмове, речи и изразе уз мали степен самосталности приликом њихове примене у усменом изражавању. Ученик разуме углавном најједноставније речи, кратке и једноставне поруке и упутства и користи најједноставнија језичка средства и конструкције у датим комуникативним ситуацијама. Чита делимично правилно и уз помоћ наставника. Ученик је у стању да искључиво уз помоћ наставника исказа једноставну усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста и то на нивоу репродукције. Ученик у малој мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања су на нивоу репродукције, уз повремену минималну примену.

Недовољан (1) – Ученик не препознаје нити разуме, планом и програмом предвиђене основне појмове, речи и изразе, не уме да их репродукује нити примени у усменом изражавању. Ученик није самосталан у раду и није у стању ни уз помоћ наставника да исказа једноставнију усмену поруку, исприча лични доживљај, садржај разговора или наративног текста. Ученик у недовољној мери остварује комуникацију и размењује са саговорницима кратке информације у вези са познатим темама, садржајима и комуникативним функцијама. Језичке вештине и знања нису ни на нивоу препознавања, без способности репродукције и минималне примене.

3) Активност ученика прати се континуирано и вреднује током целе школске године. У активност улази и редовност/благовременост/тачност израде и доношења домаћих задатака, као и редовно доношење материјала потребног за рад на часу. Степен самосталности у раду, степен ангажовања, иницијативе, начин остваривања сарадње у процесу учења са другим ученицима такође се вреднују кроз активност.

Оцена из активности може бити од значаја и за општи успех ученика из предмета, најчешће у његову корист.

Уколико ученик не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање, као ни жељу за напредовањем, оцењује се оценом недовољан (1).

Оцењивање/вредновање пројектних активности углавном има мотивациону улогу и вреднује се у складу са показаним степеном самосталности, активности и ангажовања као и сарадње са осталим члановима групе, извођења закључака на основу прикупљених података и презентовања продукта пројекта.

Оцењивање ученика по ИОП-у

Ученик коме је потребна додатна подршка у образовању оцењује се у односу на остваривање циљева и стандарда постигнућа у току савладавања индивидуалног образовног плана или у односу на прилагођене стандарде постигнућа при чему се вреднује и однос ученика према раду и постављеним задацима/захтевима предмета у складу са његовим способностима.

Оцењивање ученика по ИОП-у 1 се врши на основу ангажовања и степена остварености постојећих стандарда и очекиваних исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Оцењивање ученика по ИОП-у 2 се врши на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Вредновање је усмерено на подстицање ученика на активно учествовање у настави и ваннаставним активностима, развијању његовог самопоуздања и осећаја напредовања.

При евалуацији ученика који раде по ИОП-у, примењује се индивидуални приступ у сарадњи са педагошком службом школе.

Професор немачког језика
Биљана Миленковић

Критеријуми и елементи оцењивања у настави математике

Стручно веће за предмет математика

Елементи оцењивања из математике су:

- усвојеност образовних садржаја;
- примена знања;
- активност ученика.

Ученик у току школске године може добити оцене на основу:

1. писмених провера знања (контролних задатака, писмених задатака)
2. усменог испитивања;
3. активности на часу.

При вредновању квалитета знања, оценом се исказује трајност, коректност, свесност и употребљивост знања на разним нивоима (ниво препознавања, ниво репродукције, ниво разумевања, ниво примене и ниво креативног, стваралачког решавања проблема).

Писмена оцењивања се врше након пређене области, уз ранију најаву а по распореду писаних провера знања. Писане провере, које трају 15 минута, не најављују се а наставник може након 2-3 такве провере да унесе оцену у дневник.

У току једног полугодишта ученик добија оцене из 4 писане провере (2 контролна задатка + 2 писмена задатка), усменог одговарања и активности на часу. Закључна оцена се формира као аритметичка средина свих оцена добијених током целе школске године.

ОЦЕНА	ПРОВЕРА ЗНАЊА		АКТИВНОСТ	
	Усмена провера (усвојеност образовних садржаја)	Писана провера (примена знања)	Домаћи рад	Однос према раду и рад
довољан (2)	Основни математички појмови и дефиниције -прерознаје их -уме да их искаже Тврђења, правила, формуле -препознаје их Поступци -поступке које примењује образлаже уз помоћ наставника	Решавање задатака -самостално решава једноставне задатке -једноставне проблемске ситуације решава уз помоћ наставника Примена тврђења, правила, формула -примењује само у познатим и једноставним ситуацијама	Писање -углавном редовно Написано -непотпуно -делимично тачно -делимично уредно Провера -углавном зна образложити написано	Интерес за предмет -показује на подстицај Рад на часу -труди се самостално решавати задатке -повремено учествује у расправи Сарадња -тражи помоћ када му нешто није јесно Извршавање обавеза -труди се писати све у свеску -на час доноси потребан прибор

<p>добар (3)</p>	<p>Основни математички појмови и дефиниције -познаје их и разуме -зна их изрећи и објаснити Тврђења, правила, формуле -познаје их -зна их изрећи Поступци -поступке које примењује образлаже самостално -објашњења су углавном јасна, тачна и потпуна</p>	<p>Решавање задатака -самостално, брзо и тачно решава једноставне задатке -сложеније задатке решава спорије -решава једноставне проблемске ситуације Примена тврђења, правила, формула -самостално их примењује у познатим ситуацијама</p>	<p>Писање - редовно Написано -углавном потпуно и тачно -углавном уредно Провера -углавном зна образложити написано</p>	<p>Интерес за предмет -показује Рад на часу -вредно ради на часу и самостално решава задатке -радо учествује у расправи Сарадња -прихвата рад у пару и групи -ако не разуме тражи помоћ Извршавање обавеза -свеска је уредна и потпуна -на час доноси потребан прибор</p>
<p>врло добар (4)</p>	<p>Основни математички појмови и дефиниције -самостално излаже и објашњава -разуме их у потпуности -успоставља односе међу њима Тврђења, правила, формуле -зна их изрећи -зна их објаснити и правилно их тумачи -наводи сопствене примере који потврђују исказано Поступци -образлаже тачно, јасно, прецизно и потпуно -прихвата и разуме нове идеје и концепте</p>	<p>Решавање задатака -решава задатке брзо и тачно -самостално решава сложеније задатке -бира углавном најбоље стратегије за решавање проблема -решава сложеније проблемске ситуације Примена тврђења, правила, формула -примењује их самостално и тачно</p>	<p>Писање - редовно Написано -потпуно -тачно -детално -уредно Провера - зна образложити написано -образлаже јасно, тачно и потпуно</p>	<p>Интерес за предмет -показује стално Рад на часу -концентрисано и вредно ради на часу -редовно и самостално извршава све постављене задатке -учествује у расправи и предлаже сопствене активности и идеје Сарадња -радо учествује у заједничком раду (у пару или групи) -према потреби помаже другима Извршавање обавеза -свеска је уредна и потпуна -на час долази припремљен</p>

одличан (5)	<p>Основни математички појмови и дефиниције -самостално излаже и објашњава -разуме их и према потреби обликује својим речима -успоставља односе међу њима</p> <p>Тврђења, правила, формуле -зна их изрећи -зна их објаснити и правилно их тумачи -наводи сопствене примере који потврђују исказано</p> <p>Поступци -своје идеје и поступке које примењује образлаже јасно, тачно и потпуно -користи се властитим идејама и концептима</p>	<p>Решавање задатака -решава задатке брзо и тачно и са лакоћом -самостално и успешно решава сложене задатке -при решавању сложених проблемских ситуација комбинује познате стратегије или креира сопствене -одабира математичке поступке који највише одговарају задатку и примењује их без грешке и примереном брзином</p> <p>Примена тврђења, правила, формула -знање примењује на нове, сложеније примере и реалне проблеме</p>	<p>Писање - редовно</p> <p>Написано -потпуно -тачно -детално -уредно -нове идеје при решавању</p> <p>Провера - зна образложити написано -образлаже јасно, тачно и потпуно</p>	<p>Интерес за предмет -изражен -служи се додатним изворима знања</p> <p>Рад на часу -концентрисано и вредно ради на часу -редовно и самостално извршава све постављене задатке -учествује у расправи и предлаже сопствене активности и идеје</p> <p>Сарадња -радо учествује и подстиче заједнички рад (у пару или групи) - помаже другима</p> <p>Извршавање обавеза -свеска је уредна и потпуна -на час долази припремљен</p>
------------------------	--	--	--	---

Када су питању писмене провере знања скала која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене је следећа:

- 86%-до 100% одличан (5)
- 70%-до 85% врло добар (4)
- 50%-69% добар (3)
- 30%-49% добар (2)
- од 0%-29% довољан (1)

У зависности од тежине теста дозвољена су одступања од $\pm 5\%$.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

5. разред

Критеријуми за оцењивање усвојености садржаја ученика 5. разреда

н е д о в о	<p>- Не испуњава захтеве за довољну оцену; - Не препознаје градиво ни уз помоћ наставника; - Не показује заинтересованост за учење, не сарађује</p>
--	---

<p>Љ а н (1)</p>	
<p>Д о в о љ а н (2)</p>	<p>Ученик уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - представи скуп преко Веновог дијаграма и зна да одреди унију скупа - сабере, одузме, подели и помножи два броја у истом запису - претвара из једног у други запис једноставније бројеве као што су $\frac{1}{2}$, $\frac{1}{4}$, 0,2 ... - напамет одреди 50% и 10% природног броја - рачунски одреди 20%, 25% у једноставнијим примерима - упореди разломке чији су имениоци једнаки и било која два децимална броја - прошири и скрати разломак датим бројем - представи број на бројевној полуправој - правилно чита податке из табеле и са кружног дијаграма - препозна осносиметричне фигуре и одреди им осу симетрије - конструише симетралу дужи и симетралу угла - угломером измери и нацрта дати угао - сабере и одузме углове дате у основној јединици мере - нацрта и издвоји туп, оштар и прав угао и зна у ком су опсегу њихове мере
<p>Д о б а р (3)</p>	<p>Ученик уме да :</p> <ul style="list-style-type: none"> - уме да одреди разлику и пресек скупова - претвори децималан број у разломак и обрнуто - претвори мешовити број у неправи разломак и обрнуто - упореди два броја у различитим записима - сабере, одузме, подели и помножи два броја у различитим записима у једноставнијим случајевима - напамет одреди 50% и 10% дате природне величине - рачунски одреди произвољан проценат - скрати разломак до нескративог облика - састави једноставнији бројевни израз и израчуна његову вредност - реши једначину једноставнијег облика - одреди аритметичку средину датих бројева - подели величину на два дела у датој размери - правилно заокругли број - представи бројеве на бројевној полуправој - прикупљене податке прикаже табелом и правилно прочита кружни дијаграм - издвоји осносиметричне фигуре и одреди им осе симетрије - конструише половину, четвртину и осмину угла и дужи користитећи симетралу - преслика тачку и дуж осном симетријом у односу на дату осу - угломером црта и мери углове - упореди, сабере и одузме два угла рачунски и конструктивно - израчуна комплементаран и суплементаран угао датом углу - уочи и нацрта суседне, упоредне и унакрсне углове као и углове са паралелним крацима и на трансверзали, као и да опише њихове основне особине

В
Р
Л
О
Д
О
Б
А
Р
(
4
)

Ученик уме да :

- реши задатке са више скупова
- претвори децималан број у разломак и обрнуто
- претвори мешовити број у неправи разломак и обрнуто
- упореди два броја у различитим записима
- сабере, одузме, подели и помножи више бројева у различитим записима
- напамет одреди 50%, 10%, 5%, 20%, 25% од датог (једноставнијег) броја
- рачунски одреди произвољан проценат дате величине и примени у једноставнијим ситуацијама
- скрати разломак до нескративог облика у својству сређивања резултата
- састави бројевни израз и израчуна његову вредност
- рачуна вредност израза за дату вредност променљиве
- реши једначину основног облика и облика $x+b=c$ и $ax-b=c$
- реши дату неједначину
- реши једноставностије примере из праксе помоћу израза и једначина
- одреди аритметичку средину датих бројева
- подели величину у датој размери и примени размеру у једноставним ситуацијама
- правилно заокругли број и процени грешку
- представи бројеве на бројевној полуправој
- прикупљене податке прикаже табелом и кружним дијаграмом
- издвоји осносиметричне фигуре и одреди им осе симетрије
- конструише половину, четвртину и осмину угла и дужи користитећи симетралу и користи их даље у конструкцији
- преслика фигуру осном симетријом у односу на дату осу у једноставнијим примерима
- конструише нормалу на дату праву
- угломером црта и мери углове
- упореди, сабере и одузме два угла рачунски и конструктивно
- израчуна комплементаран и суплементаран угао датом углу
- користи особине суседних, упоредних и унакрсних углова као и углове са паралелним крацима и на трансверзали у задацима

О
Д
Л
И
Ч
А
Н
(
5
)

Ученик уме да :

- решава задатке из дела о примени скупова
- претвори децималан број у разломак и обрнуто
- претвори мешовити број у неправи разломак и обрнуто
- упореди бројеве у различитим записима
- сабере, одузме, подели и помножи више бројева у различитим записима
- напамет одреди 50%, 10%, 5%, 20%, 25% од датог броја
- рачунски одреди произвољан проценат дате величине и примени у сложенијим ситуацијама
- скрати разломак до нескративог облика у својству сређивања резултата
- састави сложенији бројевни израз и израчуна његову вредност
- рачуна вредност сложенијег израза за дату вредност променљиве
- реши дату једначину
- реши дату неједначину
- реши примере из свакодневног живота помоћу израза и једначина
- примени аритметичку средину у пракси
- подели величину у датој размери и примени размеру у реалним ситуацијама
- правилно заокругли број и процени грешку
- представи бројеве на бројевној полуправој
- прикупљене податке прикаже табелом и кружним дијаграмом
- издвоји осносиметричне фигуре и одреди им осе симетрије

- конструише половину, четвртину и осмину угла и дужи користитећи симетралу и користи их даље у конструкцији
- конструише нормалу на дату праву
- прслика фигуру осном симетријом у односу на дату осу у сложенијим примерима
- угломером црта и мери углове
- упореди, сабере и одузме више углова рачунски и конструктивно
- израчуна комплементан и суплементан угао датом углу
- користи особине суседних, упоредних и унакрсних углова као и углове са паралелним крацима и на трансверзали у сложенијим задацима

6. разред

Критеријуми за оцењивање усвојености садржаја ученика 6. разреда

Н е д о в о љ а н (1)	<ul style="list-style-type: none"> - Не испуњава захтеве за довољну оцену; - Не препознаје градиво ни уз помоћ наставника; - Не показује заинтересованост за учење, не сарађује;
Д о в о љ а н (2)	<p>Ученик уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише, упореди и представи на бројевној првој рационалне бројеве - одреди супротан број, и реципрочну вредност рационалног броја - сабере, одузме, подели и помножи два броја у истом запису -- упореди рационалне бројеве чији су имениоци једнаки и било која два децимална броја - прошири и скрати рационални број датим бројем - правилно чита податке из табеле и са дијаграма - израчуна једноставан бројевни израз - израчуна непознати члан из пропорције - класификује троуглове и четвороуглове на основу њихових својстава и нацрта - конструише углове од 60 и 90 степени - препозна подударне троуглове - конструише троугао на основу познатих ставова подударности - израчуна површину троугла, квадрата и правоугаоника у најједноставнијим примерима - уцрта тачку са датим координатама и прочита
Д о б а р (3)	<p>Ученик уме да :</p> <ul style="list-style-type: none"> - упореди два броја у различитим записима, - сабере, одузме, подели и помножи два броја у различитим записима у једноставнијим случајевима -- рачунски одреди произвољан проценат од једноставнијег броја - израчуна једноставнији бројевни израз са променљивом - састави једноставнији бројевни израз и израчуна његову вредност - реши једначину у скупу рационалних бројева једноставнијег облика - примени пропорцију и проценат у једноставнијим реалним ситуацијама - подели величину на два дела у датој размери - представи бројеве на бројевној правој - прикупљене податке прикаже табелом и правилно прочита једноставнији дијаграм - утврди да ли су два троугла подударна на основу ставова подударности у једноставнијим примерима - нацрта, прочита и одреди удаљеност тачке од координатне осе - сабира, одузима и множи бројем векторе-једноставнији примери - израчуна површину троугла и четвороугла

В
Р
Л
О
Д
О
Б
А
Р
(
4
)

Ученик уме да :

- израчуна бројевни израз са променљивом
- упореди два броја у различитим записима
- сабере, одузме, подели и помножи више рационалних бројева у различитим записима
- примени својства рачунских операција у скупу рационалних бројева
- рачунски одреди произвољан проценат дате величине и примени у једноставнијим ситуацијама
- састави бројевни израз и израчуна његову вредност
- реши једначину основног облика и облика $ax+b=c$ и $ax-b=c$ у скупу рационалних бројева
- реши неједначину основног облика
- реши једноставноставније проблеме из праксе помоћу израза и једначина
- подели величину у датој размери и примени размеру у једноставним ситуацијама
- конструира углове и троугао на основу ставова подударности
- примени својства четвороуглова у једноставнијим проблемским задацима
- графички приказује зависност међу величинама
- примена пропорције у директној и обрнутој пропорционалности
- израчуна површину троугла и четвороугла у случајевима када неопходни елементи нису непосредно дати
- конструира четвороугао
- нацрта и прочита тачку и дуж симетричну датој у односу на координатни почетак и координатну осу
- сабира, одузима и множи бројем векторе

О
Д
Л
И
Ч
А
Н
(
5
)

Ученик уме да :

- рачунски одреди произвољан проценат дате величине и примени у сложенијим ситуацијама
- састави сложенији бројевни израз и израчуна његову вредност
- рачуна вредност сложенијег израза за дату вредност променљиве
- реши једначину основног облика и облика $ax+b=c$ и $ax-b=c$
- решити неједначине са сабирањем, одузимањем, множењем и дељењем рационалних бројева
- решити примере из свакодневног живота помоћу израза и једначина
- примени пропорцију и проценат у пракси
- подели величину у датој размери и примени размеру у реалним ситуацијама
- прикупљене податке прикаже табелом и дијаграмом
- тумачи податке приказане табелом и дијаграмом
- примени својства троуглова и четвороуглова у сложеним примерима и израчуна површину
- сабира, одузима и множи више ектора бројем

7. разред

Критеријуми за оцењивање усвојености садржаја ученика 7. разреда	
недовољан (1)	<ul style="list-style-type: none"> - Не испуњава захтеве за довољну оцену; - Не препознаје градиво ни уз помоћ наставника; - Не показује заинтересованост за учење, не сарађује;
довољан (2)	<p>Ученик уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - каже дефиницију питагорине теореме, да реши најједноставније примере са правоуглим троуглом - израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима - сабира, одузима и множи мономе, зна формуле за квадрат бинома и разлику квадрата - нацрта произвиљан n-тоугао, нацрта све његове елементе, одређује многоугао и број дијагонала из једног темена у основним задацима, дефинише правилан многоугао и одреди збир унутрашњих углова истог - влада појмовима круг и кружна линија (издваја њихове основне елементе, уочава њихове моделе у реалним ситуацијама и уме да их нацрта користећи прибор; уме да израчуна обим и површину круга датог полипречника) - израчуна аритметичку средину датих бројева и представи на бројевној правој дате бројеве и њихову аритметичку средину
добар (3)	<p>Ученик уме да у решавању једноставнијих задатака:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примени питагорину теорему на једнакокраки и једнакостранични троугао - оперише са степенима и зна шта је квадратни корен - сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином, раставља разлику квадрата, раставља полиноме на чиниоце, сређује полиноме - одреди укупан број дијагонала многоугла, одреди збир унутрашњих и спољашњих углова многоугла, одреди тежишне дужи, висине и значајне тачке троугла, израчуна обим и површину плавилних многоуглова за $n=3,4,6$, искаже њихове особине и конструише исте - користи формуле за обим и површину круга - чита једноставне дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу) - обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; представља средњу вредност медијаном
врло добар (4)	<p>Ученик уме да у задацима у којима се захтева разумевање:</p> <ul style="list-style-type: none"> - открива правоугле троуглове у различитим фигурама и налази решења у задацима - оперише са степенима и квадратним коренима - сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином, раставља разлику квадрата, раставља полиноме на чиниоце, сређује полиноме - одреди укупан број дијагонала многоугла, одреди збир унутрашњих и спољашњих углова многоугла, одреди тежишне дужи и значајне тачке троугла, израчуна обим и површину плавилних многоуглова за $n=3,4,6$, искаже њихове особине и конструише исте

	<p>-користи формуле за обим и површину круга и кружног прстена, дужину лука и кружног исечка и примењује их у задацима</p> <p>-чита дијаграме и табеле и на основу њих обради податке по једном критеријуму (нпр. одреди аритметичку средину за дати скуп података; пореди вредности узорка са средњом вредношћу, одреди мод)</p>
одличан (5)	<p>Ученик уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - примењује питагорину теорему у сложенијим задацима - да користи особине степена и квадратног корена у сложенијим задацима - примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; увежбано трансформише алгебарске изразе и своди их на најједноставнији облик и решава једначине -конструише ортоцентар и тежиште троугла; примени ставове подударности при доказивању у једноставнијих тврђења и у конструктивним задацима; примени својства централног и периферијског угла у кругу; израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом; - тумачи дијаграме и табеле - прикупи и обради податке и сам састави дијаграм или табелу; црта график којим представља међузависност величина - одређује средњу вредност, медијану и мод

8. разред

Критеријуми за оцењивање усвојености садржаја ученика 8. разреда	
недовољан (1)	<ul style="list-style-type: none"> - Знање које ученик показује не испуњава захтеве за довољну оцену; - Не препознаје градиво ни уз помоћ наставника; - Не показује способност репродукције и примене; - Не показује заинтересованост за учење, за учешће у активностима нити ангажовање;
довољан (2)	<p>Ученик уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одреди размеру праве када је дат однос - схвата да је растојање од тачке до равни најкраће када постоји права која пролази кроз дату и тачку и нормална је на дату раван - уме да препозна прав угао у геом. телима - препозна моделе коцке и квадра, нацрта их, наведе њихове елементе и израчуна површину и запремину коцке и квадра у најједноставнијим задацима; - препозна моделе правилне четворостране призме, правилне тростране призме, правилне шестостране призме, нацрта их и израчуна површину и запремину правилне четворостране призме у најједноставнијим задацима; - препозна моделе правилне четворостране пирамиде, правилне тростране пирамиде, правилне шестостране пирамиде, нацрта их и израчуна површину и запремину правилне четворостране пирамиде у најједноставнијим задацима; - одреди вредност функције дате таблицом или формулом;

	<ul style="list-style-type: none"> - нацрта график линеарне функције у најједноставнијим примерима; - провери да ли дата тачка припада графику линеарне функције; - прочита податак са графикона, дијаграма или табеле и одреди минимум и максимум зависне величине; - податке из табеле прикаже графиконом и обрнуто; - реши систем две линеарне једначине са две непознате методом замене и методом супротних коефицијената у најједноставнијим примерима; - препозна моделе ваљка, купе, лопте, нацрта их и израчуна површину и запремину ових тела у најједноставнијим примерима;
<p>доб ар (3)</p>	<p>Ученик који испуњава све захтеве за довољну оцену и још уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме шта је мерна јединица - уради најједноставније задатке из талесове теореме - нацрта правилну призму (четворострану, тространу, шестострану) и да израчуна њену површину и запремину у једноставнијим примерима; - нацрта правилну пирамиду (четворострану, тространу, шестострану) и да израчуна њену површину и запремину у једноставнијим примерима; - нацрта график линеарне функције; - анализира график линеарне функције на основу коефицијената k и p; - претвори експлицитни у имплицитни облик линеарне функције и обрнуто; - обради прикупљене податке и представи их табеларно или графички; - одреди средњу вредност и медијану у једноставнијим примерима; - реши систем две линеарне једначине са две непознате графичком методом, методом замене и методом супротних коефицијената; - провери да ли су системи са по две линеарне једначине са две непознате еквивалентни; - реши једноставнији реални проблем применом система две линеарне једначине са две непознате; - нацрта обртна тела (ваљак, купу, лопту) и да израчуна њихову површину и запремину;
	<p>Ученик који испуњава све захтеве за добру оцену и још уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - одреди обим троугла преко талесове теореме - уме да уочи правоугли троугао у геом. фигурама и да примени питагорину теорему - нацрта праву призму (четворострану, тространу, шестострану) и да израчуна њену површину и запремину и у случајевима када неопходни елементи нису непосредно дати; - нацрта пирамиду (четворострану, тространу, шестострану) и да израчуна њену површину и запремину и у случајевима када неопходни елементи нису непосредно дати; - уочи правоугли троугао у простору и примени Питагорину теорему како би израчунао неопходне елементе, који нису задати у задатку; - нацрта пресеке призме и пресеке пирамиде и израчуна њихове површине; - реши реалан проблем примењујући површину и запремину призме и пирамиде; - нацрта график линеарне функције и анализира особине линеарне функције (ток, нуле, монотоност, знак); - реши једноставнији реалан проблем применом линеарне функције; - обради прикупљене податке и изабере пригодан приказ за представљање (графиконом или дијаграмом); - одреди средњу вредност и медијану; - одреди пресеке правих, ако су задате њихове једначине;

	<ul style="list-style-type: none"> - израчуна површину троугла који граде координатне осе и задата права; - реши једноставнији реални проблем применом система две линеарне једначине са две непознате; - нацрта обртна тела (ваљак, купу, лопту) и да израчуна њихову површину и запремину и у случајевима када неопходни елементи нису непосредно дати; - нацрта пресеке ваљка, пресеке купе и пресеке лопте и израчуна њихове површине; - израчуна масу геометријског тела;
	<p>Ученик који испуњава све захтеве за врло добру оцену и још уме да:</p> <ul style="list-style-type: none"> - решава сложеније задатке са талесовом теоремом - сложеније задатке са ортогоналном пројекцијом - уочи у простору правоугли троугао са оштрим углом од 30° и једнакокрако-правоугли троугао и примени њихова својства; - применом особина линеарне функције одреди непознати коефицијент или параметар; - примени услов паралелности и чињеницу да тачка припада правој у задацима; - реши реалан проблем применом линеарне функције; - примени процентни рачун и пропорционалност за представљање кружног дијаграма; - реши реални проблем применом система две линеарне једначине са две непознате; - реши реалан проблем примењујући површину и запремину геометријских тела. - одреди односе површина и запремина различитих геометријских тела; - израчуна површину и запремину сложених геометријских тела;

Наставник: Богдан Миленковић

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ БИОЛОГИЈА

Основ: Правилник о оцењивању и исходи теме из плана и програма

Постигнућа ученика у оквиру предмета биологије се вреднују:

1) сумативно- кроз писмене и усмене провере

- Усмено одговарање: Усмено одговарање (обавља се у оба полугодишта, најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика)

- Писмене провере знања: када су у питању писмене провере знања, скала која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене је следећа:

86%- 100% одличан (5)

70%- 85% врло добар (4)

50% -69% добар (3)

30%-49% довољан (2)

0 % - 29% недовољан (1)

2) формативно- праћењем активности ученика на сваком часу

Постигнућа ученика се вреднују и кроз:

- излагање и представљање (резултати истраживања, извештаји, учешће у дебати и дискусији, практични радови, учешће на такмичењима, смотрема и др.);
- продукте рада (модел, макете, постери, цртежи, домаћи задаци, презентације и др.);
- редовност доношења домаћих задатака- наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи реализацију и оперативност у изради домаћих задатака. Наставник јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање домаћег задатка (педагошка свеска и ес-дневник).
- учешће и ангажовање у различитим облицима групног рада, рада у пару, рада на пројектима,

Закључна оцена утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена које су унете у дневник од почетка школске године. Закључна оцена на првом полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Иницијални тест- обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области, која су од значаја за предмет. Резултати иницијалног оцењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

ПЕТИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ: ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОГ СВЕТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) зна дефиницију биологије као науке, уме да наведе карактеристике живих бића, разликује живу и неживу природу, препознаје основни лабораторијски прибор, зна да користи лупу, црта и пише уме да наведе називе 5 царстава и типичне представнике истих, зна да су најситнија жива бића изграђена од једне ћелије, зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама, зна основне делове ћелије. Зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека, познаје основну организацују органа у којима се одвијају животни процеси.

Добар (3) разуме поделу биологије на биолошке дисциплине, примењује критеријуме за разликовање живог од неживог, разуме значај експеримента. Разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијском организму, зна улогу појединих делова ћелије, разуме разлику између биљне и животињске ћелије, разуме нивое организације јединке (зна да се ћелије групишу у ткива, да ткива изграђују органе ...). Разуме да је за живот потребна енергија коју организми обезбеђују исхраном, разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, растење, размножавање...), разуме да у процесу фотосинтезе биљке производе храну.

Врло добар (4) разуме везу биологије и примењених биолошких наука (медицине, ветерине, фармације ...), уме самостално да одреди увећање лупе. Познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава. Разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују при чему се ослобађа енергија и да се тај процес зове дисање. Уочава да се вишећелијност независно развила у неколико еукариотских група (биљке, гљиве, животиње). Повезује прилагођености одређене групе организама са начином живота, условима средине и њиховом животном формом

Одличан (5) достиже свазнања и вештине са средњег и основног нивоа, показује веће интересовање, поставља питања, наводи своје примере, уопштава, примењује методе за упознавање природе. Примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима (нпр. делови организма, плодови). Уочава везу између систематских и филогенетских категорија, успостављајући везе међу организмима на стаблу живота у односу на време. Селектује и вреднује информације о настанку и развоју живота на Земљи.

ОБЛАСТ: ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВ ЖИВОТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) На нивоу препознавања достиже знања и вештине у оквиру следећих стандарда: зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином, уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројење, мерење). Уме да наведе основне чињенице о јединству грађе и функције методски одабраних представника живих бића.

Добар (3) зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека, идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и основне односе исхране и распрострањење. Дефинише нивое организације организма (ћелија, ткива, органи, органски системи, организам). Уме да наведе основн чињенице о јединству грађе и функције методски одабраних представника живих бића.

Врло добар (4) познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима, уме да објасни прилагођености организама који живе у обе средине – и у води и на копну.

Одличан (5) примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима (нпр. делови организма, плодови). Уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података

и формулар за упис резултата. Успоставља везу између усаглашеног функционисања и понашања организама у променљивим условима средине и објашњава је на примерима. Пореди функционисање органа и органских система код различитих група организама. Успоставља везу између различитих метаболичких процеса са опстанком организама у различитим условима средине.

ОБЛАСТ: НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте, зна основне појмове о процесима размножавања, зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал, зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују. Разликује полно од бесполог размножавања и разуме значај полног размножавања за разноврсност живог света.

Добар (3) разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања, разуме механизам настанка зигота, разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима. Дефинише појам наследних особина и објашњава на примерима. Разуме значај полног размножавања за разноврсност живог света. Наводи примере природне селекције (конкуренција, мимикрија, упозоравајућа обојеност, коеволуција). Наводи примере вештачке селекције (стварање раса и сорти гајених организама).

Врло добар (4) зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина, прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их представља и изводи једноставне закључке. Уме да објасни функцију генетичког материјала у ћелији (хромозом, ДНК, ген). Препознаје промене код живих бића условљене утицајима спољашње средине. Уме да објасни деловање природне и вештачке селекције на примерима.

Одличан (5) разуме како настају нове врсте, уме да објасни и наводи примере за варијабилност, мутације, модификације, мимикрију. Уочава везу између филогенетског положаја и стадијума

животног циклуса. Успоставља везу између природне селекције и наследне варијабилности које доводе до еволутивних промена.

ОБЛАСТ: ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада

Довољан (2) препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште, животна заједница), препознаје утицаје појединих неживих и живих фактора на организме и популације, уочава разноликост екосистема на Земљи,

Добар (3) зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини, разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, природних резервата, ботаничких башта, зоо-вртова)

Врло добар (4) разуме последице загађења воде, ваздуха и земљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије, разуме да су биљке значајне за исхрану и здравље људи због свог састава (шећера, уља, витамина ...)

Одличан (5) разуме утицај човека на биосферу, илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава.

ОБЛАСТ: ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) познаје основне хигијенске мере и разуме зашто су потребне, познаје основне принципе здраве исхране, зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола и

дрога) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима).

Добар (3) разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница, зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сан, одмор)

Врло добар (4) идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. Уме да општа знања о променама у пубертету, повеже са сопственим искуствима и одговорно се понаша у вези са репродуктивним здрављем.

Одличан (5) познаје узроке и физиолошке последице заразних болести, познаје главне компоненте намирница и њихову хранљиву вредност. Вреднује различите животне стилове и утицај медија на понашање младих. Повезује настанак болести, а посебно болести зависности са ризичним облицима понашања и стресом (односно поремећајима психичког стања и здравља личности)

ШЕСТИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ: ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) зна да су организми изграђени од ћелија и основне делове ћелије, као и основне органе биљака, животиња и човека. Наводи особине живих бића – ћелијска грађа, рађање, раст и развој, дисање, исхрана, излучивање, размножавање, реакција организма на дражи, старење, смрт – на одабраном моделу. Уочава основне елементе грађе ћелије (ћелијска мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије) и процесе који се у њој одвијају (дисање, исхрана, деоба ћелије). Дефинише нивое организације организма (ћелија, ткива, органи, органски системи, организам). Разликује полно од бесполог размножавања и разуме значај полног размножавања за разноврсност живог света.

Добар (3) зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека, идентификује основне прилагођености спољашње грађе живих бића на услове животне средине, укључујући и разлике између биљне и животињске ћелије. Дефинише нивое организације организма (ћелија, ткива, органи, органски системи, организам). Уочава основне елементе грађе ћелије (ћелијска мембрана, цитоплазма, једро, митохондрије) и процесе који се у њој одвијају (дисање, исхрана, деоба ћелије).

Врло добар (4) познаје основну грађу органа биљака, животиња и човека и објасни њихову улогу, као и улоге неких органела у ћелији. Уме да објасни улогу и значај ћелијских органела у метаболизму ћелије (ендоплазмични ретикулум, рибозоми, хлоропласти, центриоле, лизозоми). Објашњава значај усаглашеног деловања више органа и органских система за нормално функционисање организма. Тумачи основне чињенице о грађи и начину функционисања организама, као и сличности и разлике у обављању животних процеса (нпр. исхране, дисања, излучивања).

Одличан (5) разуме положај органа биљака, животиња и човека и повезује их са њиховом улогом у организму. Уме да осмисли једноставан протокол прикупљања података и формулар за упис резултата. Пореди функционисање органа и органских система код различитих група организама.

ОБЛАСТ: ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште, животна заједница), препознаје утицаје појединих неживих и живих фактора на организме и популације.

Добар (3) зна да објасни разлике између еколошких појмова: животна средина, станиште, популација, биоценоза и типове еколошких фактора. Описује значај биодиверзитета и властите

одговорности за његову заштиту. Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине и разуме значај тих мера са аспекта одрживог развоја.

Врло добар (4) разуме разноврсност односа организама у популацији и биоценози, као и утицаје еколошких фактора на њих. Увиђа значај циклуса кружења најважнијих елемената у екосистему. Описује основне односе међу члановима екосистема и објашњава како делови екосистема утичу једни на друге. Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину. Разликује типичне екосистеме и њихове најважније представнике у Србији.

Одличан (5) разуме утицај човека на биосферу, илуструје примерима деловање људи на животну средину и процењује последице таквих дејстава, као и његов утицај на односе организама у популацији и биоценози. Процењује значај мера заштите, очувања и унапређења животне средине и зна како може да их примени. Повезује распоред биома на Земљи са чиниоцима који га одређују.

ОБЛАСТ: НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте, да објасни појам наслеђивања, зна основне појмове о процесима размножавања, зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал, зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују.

Добар (3) разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања, разуме механизам настанка зигота, разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима, као и разлике између полних и телесних ћелија.

Врло добар (4) зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина, прикупља податке о варијабилности организама унутар једне врсте, табеларно и графички их

представља и изводи једноставне закључке. Препознаје промене код живих бића условљене утицајима спољашње средине. Уме да објасни функцију генетичког материјала у ћелији (хромозом, ДНК, ген). Разликује и описује ћелијске деобе (митозу и мејозу) и објашњава њихову улогу у

животном циклусу вишећелијског организма.

Одличан (5) разуме како настају нове врсте, уме да објасни и наводи примере за варијабилност, и објасни значај природне и вештачке селекције. Објашњава разлику између полних и телесних ћелија у погледу хромозома и деоба. Тумачи правила наслеђивања на примерима (првенствено доминантно рецесивног наслеђивања).

ОБЛАСТ: ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) уме да наведе карактеристике живих бића, разликује живу и неживу природу, препознаје основни лабораторијски прибор, зна да користи лупу, црта и пише. Зна да су најситнија жива бића изграђена од једне ћелије, зна да је

ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама, зна основне делове ћелије. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека, познаје основну организацују органа у којима се одвијају животни процеси и да објасни појам еволуције.

Добар (3) примењује критеријуме за разликовање живог од неживог, разуме значај експеримента. Разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијском организму, зна улогу појединих делова ћелије, разуме разлику између биљне и

животињске ћелије, разуме нивое организације јединке (зна да се ћелије групишу у ткива, да ткива изграђују органе ...), да објасни појам варијабилности у оквиру врсте. Разуме да је за живот потребна енергија коју организми обезбеђују исхраном, разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића

(дисање, растење, размножавање...). Разуме да у процесу фотосинтезе биљке производе храну.

Врло добар (4) разуме везу биологије и примењених биолошких наука (медицине, ветерине, фармације ...). Објасни појам еволуције и основне факторе који доводе до ње. Разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да

се разграђују при чему се ослобађа енергија и да се тај процес зове дисање.

Одличан (5) показује веће интересовање, поставља питања, наводи своје примере, уопштава, примењује методе за упознавање природе. Примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима (нпр. делови организма, плодови).

ОБЛАСТ: ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) –познаје основне хигијенске мере и разуме зашто су потребне, познаје основне принципе здраве исхране, зна основне изазиваче болести и како неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима). Препознаје најчешће болести, стања, деформитете и уме да примени мере превенције, а посебно значај вакцинације у склопу тих мера. Познаје биолошки смисао адолесценције.

Добар (3) разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница, зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора).

Врло добар (4) идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и избегава ризична понашања. Уме да општа знања о променама у пубертету, повеже са сопственим искуствима и одговорно

се понаша у вези са репродуктивним здрављем.

Одличан (5) познаје узроке и физиолошке последице заразних болести, познаје главне компоненте намирница и њихову хранљиву вредност. Повезује настанак болести, а посебно болести зависности са ризичним облицима понашања и стресом (односно поремећајима психичког стања и здравља личности). Објашњава механизме и поремећаја функције органских система и истиче значај имунитета.

СЕДМИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ: НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал; разликује ћелије прокарија и еукарија; уме да наброји и опише делове једра; зна за појам и основну улогу хромозома; зна за улогу Грегора Мендела у зачетку генетике израчунава вероватноћу наслеђивања пола код људи

Добар (3) уочава и наводи сличности и разлике између биљних и животињских ћелија; уме да одреди везу између гена и хромозома; разликује телесне хромозоме од полних хромозома; разуме механизам настанка зигота; разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису

идентични са њима; разуме начине настајања грешака у генетичком материјалу; зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина;

Врло добар (4) уме да објасни појам кариотип и кариограм; уме да објасни промене на хромозомима током ћелијске деобе и да разликује појмове: хомологни хромозоми и хроматиде; уме да објасни грађу гена, као фактора наслеђивања; разуме да полне ћелије настају од посебних ћелија у организму; повезује фазе ћелијског циклуса са променама наследног материјала; графички приказује испољавање болести кроз рецесивне алеле; шематски приказује и објашњава наслеђивање пола код људи;

Одличан (5) уме да објасни ћелијски метаболизам; упоређује хромозоме прокарија и еукарија; сагледава разлике између митозе и мејозе и њихову улогу у развићу и размножавању вишећелијских организама; уме да шематски прикаже и објасни Менделова правила; аргументује везу између наследних болести и утицаја животне средине; графички приказује испољавање болести кроз рецесивне алеле;

ОБЛАСТ: ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) разликује симетрију тела животиња; уме да разликује и објасни животне форме гљива; разликује типове стабала код васкуларних биљака; зна да је ћелија најмања јединица грађе и функције свих вишећелијских организама; разликује начине размножавања биљака (бесполно, полно, вегетативно); уме да повеже раст биљке с клијањем семена и развојем биљних ткива; наводи врсте телесног покривача код животиња; уме да објасни разлике између спољашњег и унутрашњег скелета животиња; уме да наведе и објасни грађу нервног система код различитих група животиња; наводи начине пријема и реаговања животиња на дражи из спољашње средине; разуме значај процеса исхране у обезбеђивању енергије за све животне

процесе; уме да објасни основне улоге крви; наводи органе за излучивање код човека и разуме њихову основну улогу; разликује бесполно и полно размножавање животиња.

Добар (3) уочава везу између симетрије, цефализације и сегментације организама; разликује критеријуме за груписање једноћелијских протиста; разуме значај гљива за природу и човека; уме да објасни рад стоминог апарата; уочава сличности и разлике између биљних ткива; уме да нацрта и обележи попречни пресек листа; објашњава начине размножавања биљака без семена и биљака са семеном; наводи примере покрета биљака; објашњава састав телесног покривача код животиња; упоређује типове скелета код бескичмењака и кичмењака; објашњава начине пријема и реаговања животиња на дражи из

спољашње средине; упоређује грађу и функцију различитих чула животиња; објашњава грађу нервног система код различитих група животиња; уочава разлике у начину исхране и грађи система органа за варење код животиња; уме да објасни значај процеса дисања у обезбеђивању енергије за све животне процесе; уме да објасни и шематски прикаже отворен и затворен крвни систем; наводи грађу и функцију система органа за излучивање код бескичмењака и кичмењака; објашњава разлику између спољашњег и унутрашњег оплођења

Врло добар (4) разуме значај изгледа тела животиња у таксономији; објашњава сличности и разлике у грађи и начину живота

једноћелијских протиста; уочава повезаност алге и гљиве у форми лишјаја; уме да објасни повезаност грађе и функције биљних органа; описује прилагођености биљака за боље расејавање семена; разуме значај пупољака за развој биљке; уме да повеже грађу и улогу рожних творевина; објашњава састав костију кичмењака; наводи особине и типове мишића код одређених група животиња; упоређује грађу и функцију различитих чула животиња; уме да објасни грађу и функцију нервне ћелије и нервног ткива; уочава разлику у начину дисања и у грађи система органа за дисање код животиња; упоређује грађу и улогу крвних ћелија; разуме процес стварања мокраће; наводи начине размножавања код бескичмењака и кичмењака;

Одличан (5) препознаје и објашњава чланковитост у биљном царству; повезује знања из биологије и математике израдом адекватних задатака; припрема и поставља оглед за узгајање инфузорија; уме да одреди положај гљива и лишјајева на дрвету живота; шематски приказује и објашњава значај исхране, дисања и излучивања код биљака; упоређује животне циклусе различитих група биљака; упоређује грађу и функцију творних и трајних ткива; упоређује телесне

омотаче и њихове улоге код различитих група животиња; уочава и објашњава повезаност грађе и функције локомоторног система; уме да објасни на примеру рефлексну реакцију код човека; разуме правила трансфузије крви у АБО и Rh- фактор систему; објашњава значај пречишћавања крви; разликује и упоређује начине размножавања код бескичмењака и кичмењака

ОБЛАСТ: ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Уме да наведе карактеристике живих бића, препознаје лабораторијски прибор, зна да користи лупу и микроскоп. Зна да се жива бића састоје из ћелија и основну грађу ћелије, зна основне разлике између биљне и животињске ћелије. Познаје основну грађу биљака, животиња и човека, основну организацију и улогу биљних и животињских органа.

Добар (3) Разуме да постоје разлике у грађи ћелија у зависности од њихове функције, познаје најважније органеле и њихове улоге, зна разлике између биљне и животињске ћелије, познаје нивое организације вишећелијског организма, зна шта је наследни материјал и његову улогу. Примењује основне лабораторијске методе, посматрање ћелија микроскопом. Познаје животне процесе : исхрану, дисање, излучивање, транспорт материја, размножавање код биљака и животиња и најважније органе који обављају те функције. Разуме значај дисања, исхране и излучивања. Разликује полно од бесполог размножавања.

Врло добар (4) уме да објасни појам еволуције и основне факторе који доводе до ње. Разуме да се у ћелијама разлажу сложене материје при чему настаје енергија. Разуме везу између биологије и појединих биолошких дисциплина. Уочава да се вишећелијност независно развила у неколико еукариотских група (биљке, гљиве, животиње).

Одличан (5) Примењује критеријуме за разликовање живог од неживог у граничним случајевима. Разуме повезаност појединих животних процеса: дисања, исхране, излучивања. Разуме појам еволуције и како се организми прилагођавају на одређене услове живота. Показује веће интересовање, поставља питања, наводи примере, примењује методе за упознавање природе

ОБЛАСТ: ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) дефинише основне еколошке појмове (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). Препознаје представнике екосистема у непосредном окружењу и одговорно се односи према њима. Дефинише биодиверзитет. Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине

Добар (3) разуме значење основних еколошких појмова (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. Разуме значај мера заштите животне средине из аспекта одрживог развоја. Зна основне односе међу члановима екосистема. Зна типичне екосистеме у Србији.

Врло добар (4) Описује основне односе међу члановима екосистема и објашњава како делови екосистема утичу једни на друге. Увиђа значај циклуса кружења најважнијих елемената у екосистему. Разликује типичне екосистеме и њихове најважније представнике у Србији (биодиверзитет Србије). Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину.

Одличан (5) Уме да објасни преносе супстанце и енергије у екосистему, као и развој и еволуцију екосистема. Процењује значај мера заштите, очувања и унапређивања животне средине и зна како може да их примени. Повезује распоред биома на Земљи с чиниоцима који га одређују. Разуме значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу. Анализира конфликт између потребе развоја људског друштва и очувања природе и биодиверзитета.

ОБЛАСТ: ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не

расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Именује и одређује положај органа човека; Зна ште је адолесценција; Уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и да избегава ризична понашања; Препознаје најчешће болести, стања, деформитете;

Добар (3) Описује улоге органа; Познаје биолошки смисао адолесценције; уме да примени мере превенције, а посебно схвата значај вакцинације у склопу тих мера;

Врло добар (4) Уочава повезаност између грађе и функције органа и органских система човека; Уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност; Уме да општа знања о променама у пубертету повеже са сопственим искуствима и да се одговорно понаша у вези с репродуктивним здрављем; процењује када може сâм себи да помогне и када је потребно потражити лекарску помоћ;

Одличан (5) Тумачи садејство нервног и ендокриног система у одржавању хомеостазе организма човека. Зна улогу нервног и ендокриног система на настанак промене у адолесценцији. Објашњава механизме и поремећаје функције органских система и истиче значај имунитета. Зна животне стилове и утицај медија на понашање младих. Повезује настанак болести (посебно болести зависности) с ризичним облицима понашања и са стресом (односно с поремећајима психичког стања и здравља личности) животу.

ОСМИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ: ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не

расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Добија ученик који зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама; наводи ћелијске органеле, препознаје их уз помоћ наставника и зна да опише улоге неких од њих. Укратко описује појам и наводи значај матичних ћелија. Уз помоћ наставника дефинише драж, надражљивост, проводљивост и контрактилност и наводи делове нервне ћелије. Зна да наведе поделу рецептора, делове мозга и чула и жлезде са унутрашњим лучењем. Зна да наведе и опише неке од поремећаја нервног, чулног и ендокриног система. Зна дефиницију фотосинтезе и наводи њене фазе.

Добар (3) Добија ученик који наводи и објашњава улогу ћелијских органела; објашњава поделу матичних ћелија и њихову употребу; познаје улогу ендокриног система (наводи жлезде са унутрашњим лучењем, зна њихов положај и наводи хормоне које оне луче); објашњава основне особине нервних и мишићних ћелија и њихову грађу; зна начин функционисања чулног система (чуло вида, слуха, мириса, укуса) као и грађу и улогу нервног система; набраја и већином зна да објасни узроке настанка поремећаја нервног, ендокриног и чулног система; зна и разликује процесе фотосинтезе и ћелијског дисања; објашњава и на примерима препознаје поделу живих бића у зависности од начина одржавања температуре. Објашњава однос запремине и површине, као један од основних принципа економичности живих бића.

Врло добар (4) Добија ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већим делом на средњем нивоу, активно учествује у настави и у већој мери редовно ради домаће задатке и који препознаје органеле, дефинише њихове улоге у ћелији, познаје ћелијске органеле у биљној и животињској ћелији; анализира употребу матичних ћелија у лечењу болести; препознаје, описује и анализира на конкретном примеру улогу одређених ензима; објашњава биљне хормоне и хормоне бескичмењака; анализира значај хормона на конкретним примерима и познаје улоге ендокриних жлезда; на конкретном примеру анализира значај чулних, нервних и мишићних ћелија као и грађу и улогу чулног и нервног система; познаје појмове рефлексни лук и типове рефлекса; објашњава и на конкретном примеру уочава и анализира поремећаје нервног, ендокриног и чулног система; дефинише појам хомеостазе; објашњава начин вршења

фотосинтезе, разликујући светлу и тамну фазу и њихове производе; разликује процесе: транспирација, ћелијско дисање.

Одличан (5) Добија ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа и који анализира значај ћелијских органа и метаболизма ћелије; коментарише, анализира и изводи закључке о моралним дилемама везаним за истраживање матичних ћелија, наводи њихову поделу и значај; објашњава и анализира значај принципа економичности живих бића и повезује га са адаптацијама; схвата и објашњава деловање ензима; објашњава појмове: надражљивост, контрактилност, проводљивост, рецептори, драж...; анализира грађу чулног и нервног система и њихове улоге; познаје грађу ендокриног система и принципе деловања хормона; наводи и описује поремећаје чулног, ендокриног и нервног система; разуме и објашњава појам хомеостазе; анализира процесе фотосинтезе, ћелијског дисања и транспирације и факторе који утичу на ове процесе

ОБЛАСТ: ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Добија ученик који именује и одређује положај органа човека, зна да наведе делове крви и улоге крвних ћелија; једноставним објашњењима описује како се дају крв и урин на анализу; зна ште је адолесценција, пубертет, контрацепција; уме да идентификује елементе здравог начина живота и у односу на њих уме да процени сопствене животне навике и да избегава ризична понашања; препознаје примере утицаја нездравих стилова живота; одговорно се односи према свом здрављу.

Добар (3) Добија ученик који самостално објашњава шта подразумева одговоран однос према здрављу; описује неке од корака приликом узимања крви и урина за анализу; уз помоћ наставника тумачи примере лабораторијских анализа крви и урина; наводи врсте контрацепције, наводи

полно преносиве болести; познаје утицај хормона на промене у пубертету, познаје здраве стилове живота.

Врло добар (4) Добија ученик који стварају напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном, средњем и делимично на напредном нивоу, активно учествује у настави и у већој мери редовно ради домаће задатке и који тумачи примере лабораторијских анализа крви и урина; наводи шта подразумева одговоран однос према здрављу; наводи и описује полно преносиве болести, разуме врсте контрацепције и њен значај; процењује када може сам себи да помогне и када је потребно потражити лекарску помоћ; уочава здраве стилове живота и утицај медијских садржаја на понашање младих. Описује поремећаје који настају нездравим стилима живота. Уме да објасни физиолошке процесе организма човека и њихову повезаност.

Одличан (5) Добија ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа и који наводи и описује кораке приликом лабораторијског узимања крви и урина за анализу; упоређује резултате анализе крви и урина са референтним вредностима и на задатим примерима анализира који поремећаји или обољења могу настати; доводи у везу промене у пубертету и адолесценцији са деловањем хормона; објасни шта значи репродуктивно здравље и разуме мере заштите од полно преносивих болести и нежељене трудноће; наводи полно преносиве болести и описује их према врсти узрочника (бактерије, вируси, гљивице); процењује када може сам себи да помогне и када је потребно потражити лекарску помоћ; уочава здраве стилове живота и утицај медијских садржаја на понашање младих.

ОБЛАСТ: ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Добија ученик који зна шта је календар живота и геолошка скала времена и зна да наведе који периоди чине календар живота. У стању је да објасни шта су масовна изумирања и

наведе неке од општих одлика масовних изумирања. Објашњава услове који су неопходни за живот

Добар (3) Добија ученик који зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа; разуме и објашњава процесе који су претходили настанку живота на Земљи; наводи периоде који чине календар живота и описује услове који су владали током настанка живота на Земљи. Описује када и шта је доводило до масовних изумирања. Дефинише појам „строматилити”. Разуме и објашњава значај цијанобактерија.

Врло добар (4) Добија ученик који: објашњава појаву геолошких доби; начин на који су се смењивала; карактеристике геолошких доба и појаву живих бића карактеристичних за свако геолошко доба; објашњава и анализира улогу алги и биљака у настанку кисеоника; разуме и самостално објашњава шта је довело до изумирања врста; наводи примере врста које су нестајале током масовних изумирања

Одличан (5) Добија ученик који познаје периоде у настанку живота на Земљи, анализира на конкретним примерима време када се појавила дата врста и начине њеног опстанка; анализира настанак и последице масовних изумирања. Описује адаптације које су омогућиле живот на копну. Објашњава и анализира адаптације које су биљкама биле неопходне да би опстале на копну. Анализира на конкретним примерима настанак и значај озонског омотача као и ендосимбиозу и разуме њихов значај.

ОБЛАСТ: НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Добија ученик који дефинише процес еволуције; укратко описује рад и значај истраживања Чарлса Дарвина; наводи човекове претке и даје основне информације о њима.

Препознаје карактеристичне представнике рода *Ното* и њихове одлике. Зна појмове- природна и вештачка селекција.

Добар (3) Добија ученик који наводи основне податке о Дарвиновој теорији еволуције и који анализира настанак човекових предака кроз еволуцију.

Врло добар (4) Добија ученик који познаје значај научника Ламарка и Дарвина и описује њихове теорије. Разуме и објашњава основне разлике по којима се човек разликује од осталих припадника рода *Ното* и њихове одлике.

Одличан (5) Добија ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа и који разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције; анализира процес еволуције човека током времена и промене које су се јављале. повезује промене које се догађају организму током животног циклуса са активностима гена. Разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције. Анализира процес еволуције човека током времена и промене које су се јављале

ОБЛАСТ: ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Добија ученик који дефинише неке од основних еколошких појмова (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). Препознаје утицаје људског деловања на животну средину, основне мере заштите животне средине; препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније врсте које их насељавају; препознаје најважније облике загађивања воде, ваздуха и земљишта; препознаје основне процесе важне у заштити и очувању животне средине (рециклажу, компост) и у заштити биодиверзитета (национални паркови, природни резервати).

Препознаје обновљиве и необновљиве природне ресурсе. Препознаје процесе кружења материје и протицања енергије, ланце исхране.

Добар (3) Добија ученик који разуме значење основних еколошких појмова (животна средина, станиште, животна заједница, популација, еколошка ниша, екосистем, биодиверзитет, биосфера). Описује значај биодиверзитета и властите одговорности за његову заштиту. Разуме значај мера заштите животне средине из аспекта одрживог развоја. Зна основне односе међу члановима екосистема. Зна типичне екосистеме у Србији. Препознаје различите биоме и зна њихов основни распоред на Земљи; разуме утицај човека на биолошку разноврсност (нестанак врста, сеча шума, интензивна пољопривреда, отпад), разуме проблем демографске експанзије; уме да наведе обновљиве и необновљиве ресурсе. Дефинише појам сукцесија. Зна да наведе националне паркове Србије и зна шта су Црвене књиге.

Врло добар (4) Добија ученик који описује основне односе међу члановима екосистема и објашњава како делови екосистема утичу једни на друге. Разуме и дефинише процес сукцесија. Увиђа значај циклуса кружења најважнијих елемената у екосистему. Разликује типичне екосистеме и њихове најважније представнике у Србији (биодиверзитет Србије). Успоставља везу између узрока и последица штетног дејства загађујућих супстанци на живи свет и животну средину. Анализира ХИППО факторе; препознаје основне биоме и зна њихов основни распоред на Земљи; разуме значај природних добара у заштити природе (националних паркова, продних резервата, ботаничких башта, зоовртова), разуме последице загађивања воде, ваздуха и замљишта, као и значај очувања природних ресурса и уштеде енергије разуме концепт одрживог развоја и енергетску ефикасност.

Одличан (5) Добија ученик који уме да објасни преносе супстанце и енергије у екосистему, као и развој и еволуцију екосистема. Процењује значај мера заштите, очувања и унапређивања животне средине и зна како може да их примени. Дефинише инвазивне врсте и наводи примере. Повезује распоред биома на Земљи с чиниоцима који га одређују. Разуме значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу. Зна да објасни односе исхране у екосистему (аутоτροφне, хетеротрофне, сапротрофне, ланце исхране и трофичке пирамиде); разуме просторну и временску организацију животних заједница и популација. Предвиђа, на основу задатих услова, тип екосистема који у тим условима настаје. Познаје механизме којима развој човечанства изазива промене у природи (утицај киселих киша, озонских рупа, појачање ефекта

стаклене баште, глобалне климатске промене); разуме зашто се неограничен развој човечанства не може одржати у ограниченим условима планете. Разуме значај примене принципа одрживог развоја у свакодневном животу. Процењује значај мера заштите, очувања и унапређивања животне средине и зна како може да их примени.

Наставник биологије: Александра Ђуровац

Критеријуми и елементи оцењивања у настави физике

Стручно веће природних наука, наставници физике

Ученици од шестог до осмог разреда се из физике оцењују на три начина:

1. писмено,
2. усмено,
3. на основу активности на часу.

Усмено одговарање

Ученици увек треба да буду припремљени за усмени одговор. Могу бити испитивани сваког часа, с тим што имају право једном у току полугодишта на извињење и то пре почетка часа, уколико процене да нису спремни за одговарање. Оцена се уписује у дневник. Ученици могу поправљати своје усмене одговоре.

Контролне вежбе

Контролне вежбе изводиће се према унапред утврђеном плану који ће бити истакнут на сајту школе. Оцена се уписује у дневник.

У табели су истакнути критеријуми за оцењивање контролне вежбе:

оцена	процент	образовни ниво	образовни ниво
1	0-29%		
2	30%-49%	основни ниво	препознавање
3	50%-69%	средњи ниво	репродукција
4	70%-85%	средњи ниво	разумевање
5	86%-100%	напредни ниво	примена

Активност ученика

У активности ученика спадају кратки усмени одговори на часу приликом обнављања или обраде нове лекције, израда домаћих задатака, рад лабораторијских вежби, кратки пројекти, петнаестоминутне провере, израда цртежа и презентација. Наставник сваки час прати активности ученика и благовремено бележи у своју педагошку свеску. На тај начин наставник формативно оцењује ученика. Целокупна активност ученика може бити изражена сумативном оценом у дневнику.

Петнаестоминутне провере

Овакав вид провере не мора бити унапред најављен. Служи као повратна информација ученику и наставнику о постигнућу ученика, утиче на оцену из активности и може се узети у обзир приликом утврђивања закључне оцене.

Школска свеска

Наставник може да оцени радну свеску ученика на крају полугодишта/школске године. Наставник оцењује: садржај свеске, уредност, цртеже, додатне текстове...

Критеријуми за вредновање групног рада

Групни рад	Елементи процене задатка са показатељима		
Ниво постигнућа	Рад у групи	Познавање тематике	Размена, повезивање и примена идеја
<i>комплетно</i>	Ученик сарађује са члановима групе, уважава њихове потребе како би се задатак што успешније обавио.	Ученик поседује знања, активно подстиче размену идеја и знања са члановима групе и уважава њихове идеје.	Ученик размењује идеје са другима и примењује идеје за решавање задатка.
<i>делимично</i>	Ученику је потребна помоћ како би сарађивао са члановима групе.	Ученик поседује извесна знања и мало суделује у размени идеја.	Ученику је потребна помоћ у примени идеја у решавању задатка
<i>ништа</i>	Ученик је неуспешан кад ради у групи.	Ученик омаловажава мишљење осталих чланова у тиму.	Ученик не доприноси заједничком раду.

Врста, ниво и обим знања и ангажовање ученика оцењују се тако да оцену:

одличан (5) добија ученик који у потпуности показује способност трансформације знања и примене у новим ситуацијама; лако логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у потпуности критички расуђује; показује изузетну самосталност уз изузетно висок степен активности и ангажовања.

врло добар (4) добија ученик који у великој мери показује способност примене знања и логички повезује чињенице и појмове; самостално изводи закључке који се заснивају на подацима; решава поједине проблеме на нивоу стваралачког мишљења и у знатној мери критички расуђује; показује велику самосталност и висок степен активности и ангажовања.

добар (3) добија ученик који у довољној мери показује способност употребе информација у новим ситуацијама; у знатној мери логички повезује чињенице и појмове; већим делом самостално изводи закључке који се заснивају на подацима и делимично самостално решава поједине проблеме; у довољној мери критички расуђује; показује делимични степен активности и ангажовања.

довољан (2) добија ученик који знања која је остварио су на нивоу репродукције, уз минималну примену; у мањој мери логички повезује чињеница и појмове и искључиво уз подршку наставника изводи закључке који се заснивају на подацима; понекад је самосталан у решавању проблема и у недовољној мери критички расуђује; показује мањи степен активности и ангажовања.

недовољан (1) добија ученик који знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање.

• **Закључна оцена** утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена (*најмање четири оцене током полугодишта) које су унете у дневник од почетка школске године.

Закључна оцена не може да буде већа од највеће појединачне оцене уписане у дневник, добијене било којом техником провере знања.

Закључна оцена на полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Опис потребних знања и вештина за добијање оцене из физике:

Оцена одличан (5)

- Ученик примењује знања, укључујући и методолошка, у сложеним и непознатим ситуацијама;
- Самостално и на креативан начин објашњава и критички разматра сложене садржинске целине и информације; процењује вредност теорија, идеја и ставова;
- Бира, повезује и вреднује различите врсте и изворе података
- Формулише претпоставке, проверава их и аргументује решења, ставове и одлуке;
- Решава проблеме који имају и више решења, вреднује и образлаже решења и примењене поступке;
- Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију и начин презентације различитим контекстима;
- Самостално извршава сложене радне задатке поштујући стандардизовану процедуру, захтеве безбедности и очувања околине, показује иницијативу и прилагођава извођење, начин рада и средства новим ситуацијама;
- Доприноси групном раду продукцијом идеја, иницира и организује поделу задатака; уважава мишљења других чланова групе и помаже им у реализацији њихових задатака, посебно у ситуацији „застоја” у групном раду; фокусиран је на заједнички циљ групног рада и преузима одговорност за реализацију продукта у задатом временском оквиру;
- Утврђује приоритете и ризике и на основу тога планира и организује краткорочне и дугорочне активности и одређује потребно време и ресурсе;
- Континуирано показује заинтересованост и одговорност према сопственом процесу учења, уважава препоруке за напредовање и реализује их.
- Ученик репродукује градиво, разуме, надограђује стечена знања.
- Самостално образлаже садржај наводећи и своје примере, решава и сложене проблеме и задатке. Одлично познаје физичке појаве, изводи закључке на основу физичких појава које је видео или замислио, повезује податке са графика и других визуелизација, корелише стечена знања са садржајима других предмета.
- Може преносити своја знања другима и сигурно и јасно излаже сопствене ставове о проблематици.

Оцена врло добар (4)

- Логички организује и самостално тумачи сложене садржинске целине и информације;
- Повезује садржаје и концепте из различитих области са ситуацијама из живота;
- Пореди и разврстава различите врсте података према више критеријума истовремено;
- Заузима ставове на основу сопствених тумачења и аргумената;
- Уме да анализира проблем, изврши избор одговарајуће процедуре и поступака у решавању нових проблемских ситуација;
- Изражава се на различите начине (усмено, писано, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија и прилагођава комуникацију задатим контекстима;

- Самостално извршава сложене радне задатке према стандардизованој процедури, бира прибор и алате у складу са задатком и захтевима безбедности и очувања здравља и околине;
- Планира динамику рада, организује активности у групи, реализује сопствене задатке имајући на уму планиране заједничке продукте групног рада;
- Планира и организује краткорочне и дугорочне активности, утврђује приоритете и одређује потребно време и ресурсе;
- Континуирано показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и углавном их реализује.
- У стању је да надогради стечена знања. Садржај образлаже самостално, користи задате примере и самостално решава проблеме и задатке. Познаје ознаке физичких величина, повезује задате податке, ретко не може да реши сложене проблеме и задатке, није самосталан у решавању најтежих задатака.
- Приликом израде рачунских задатака сналази се и решава и задатке који су сасвим нови, уз повезивање свих стечених знања из свих школских предмета., коришћењем већ виђених и решених задатака.

Оцена добар (3)

- Разуме и самостално објашњава основне појмове и везе између њих;
- Разврстава различите врсте података у основне категорије према задатом критеријуму;
- Уме да формулише своје ставове, процене и одлуке и објасни начин како је дошао до њих;
- Бира и примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању проблемских ситуација у познатом контексту;
- Уме јасно да искаже одређени садржај у складу са захтевом и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући коришћење информационих технологија;
- Самостално извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине;
- Извршава додељене задатке у складу с циљевима, очекиваним продуктима и планираном динамиком рада у групи; уважава чланове тима и различитост идеја;
 - Планира и организује краткорочне активности и одређује потребно време и ресурсе; • Показује заинтересованост за сопствени процес учења, уважава препоруке за напредовање и делимично их реализује.
- Ученик репродукује и разуме основне физичке појмове, разуме садржај, али је површан у његовој примени.
- Садржај може образложити користећи задате примере, али уз интервенцију наставника.
- Познаје основне физичке формуле, самостално решава задатке средње тежине, и проблеме.
- Уме да реши рачунске задатке који су слични задацима рађеним на редовној настави

- Понекад грешу приликом самосталног решавања сложених проблема или задатака. ●
Повезује податке приказане графицима, сликама или таблицама и интерпретира их самостално.
- Јасно излаже садржаје али је нејасан у аргументацији.

Оцена довољан (2)

- Познаје и разуме кључне појмове и информације и повезује их на основу задатог критеријума;
- Усвојио је одговарајућу терминологију;
- Закључује директно на основу поређења и аналогије са конкретним примером; ●
Способан је да се определи и исказе став;
- Примењује одговарајуће поступке и процедуре у решавању једноставних проблемских ситуација у познатом контексту;
- Уме јасно да исказе појединости у оквиру одређеног садржаја, држећи се основног захтева и на одговарајући начин (усмено, писмено, графички, практично, и др.), укључујући и коришћење информационих технологија;
- Уз инструкције извршава рутинске радне задатке према стандардизованој процедури, користећи прибор и алате у складу са захтевима безбедности и очувања здравља и околине;
- Извршава додељене задатке искључиво на захтев и уз подршку осталих чланова групе; уважава чланове тима и различитост идеја;
- Планира и организује краткорочне активности на основу задатих услова и ресурса; ●
Повремено показује заинтересованост за сопствени процес учења, а препоруке за напредовање реализује уз стално праћење.
- Ученик репродукује и препознаје основне појмове: разуме садржај, али не зна да га примени ни образложи на непознатим задацима.
- Познаје основне физичке формуле, али често грешу приликом самосталног решавања чак и једноставних проблема и задатака.
- Препознаје податке приказане графицима, сликама или у табелама али их не може у потпуности самостално интерпретирати, већ му је потребна помоћ наставника.
- Аргументује површно и несигурно па је нејасан и у излагању градива.

Оцена недовољан (1)

- Ученик који не испуњава критеријуме за оцену довољан (2) и не показује заинтересованост за сопствени процес учења, нити напредак.
- Ученик не препознаје основне физичке појмове, или их само може набројати.
- Не показује разумевање садржаја ни уз помоћ наставника и није у стању самостално да га репродукује.
- Не може самостално да решава најпростије рачунске задатке.

Образовни стандарди за крај обавезног образовања за наставни предмет

СТАНДАРДИ

1. КРЕТАЊЕ

Основни ниво

ФИ.1.1.1. Ученик/ученица зна појмове: мировање, кретање, правац и смер кретања, путања, пут, време, брзина, убрзање; разликује врсте кретања према облику путање и промени брзине; зна основне карактеристике равномерног и променљивог кретања; уме да израчуна средњу брзину, пређени пут и протекло време ако су му познате друге две величине.

ФИ.1.1.2. Ученик/ученица познаје смисао Њутнових закона механике и разуме да је сила узрок промене брзине и деформације тела; зна како на тело делују гравитациона сила и сила трења и препознаје појаву инерције у примерима из свакодневног живота; разликује појмове масе, тежине и силе Земљине теже.

ФИ.1.1.3. Ученик/ученица разуме појам притиска и зна од чега он зависи код чврстих тела, у течностима и гасовима; познаје принцип спојених судова; разликује појмове рада, енергије и снаге; разликује облике механичке енергије и познаје основни смисао Закона одржања енергије; зна основне услове равнотеже полуге и познаје њену примену код једноставних механизма, препознаје и описује врсте статичке равнотеже.

Средњи ниво

ФИ.2.1.1. Ученик/ученица зна физичке величине које су одређене само бројном вредношћу(пређени пут, време, маса, рад, енергија, снага) и оне које су дефинисане интензитетом, правцем и смером (брзина, убрзање, сила); разуме слагање колинеарних сила и уме да одреди њихову резултанту.

ФИ.2.1.2. Ученик/ученица зна основна својства силе трења, гравитационе силе, силе еластичности, силе потиска и разликује их у конкретним примерима у свакодневном животу; зна принцип рада простих машина (полуга, хидрауличне машине).

ФИ.2.1.3. Ученик/ученица разуме појам густине; уме да одреди хидростатички притисак; разуме порекло и карактеристике атмосферског притисака.

ФИ.2.1.4. Ученик/ученица решава једноставне проблеме и задатке који се односе на средњу и релативну брзину, равномерно и равномерно променљиво праволинијско кретање, Њутнове законе механике, примењује директну и обрнуту пропорционалност при решавању проблема; користи и интерпретира графички и табеларни запис зависности физичких величина.

ФИ.2.1.5. Ученик/ученица зна од којих величина и како зависе кинетичка енергија и гравитациона потенцијална енергија тела у близини Земље; описује трансформисање једног облика енергије у други у складу са Законом одржања механичке енергије.

Напредни ниво

ФИ.3.1.1. Ученик/ученица разуме момент силе, разуме и примењује услове равнотеже полуге; зна које силе делују на потопљено тело и уме да објасни понашање тела у течности (Архимедов закон и услов пливања); разуме разлику између преношења притиска у чврстим телима и у флуидима; разуме и примењује Паскалов закон.

ФИ.3.1.2. Ученик/ученица разуме везу између енергије и рада и зна основни облик Закона одржања механичке енергије.

ФИ.3.1.3. Ученик/ученица уме да решава проблеме и задатке (квалитативне, рачунске, графичке, експерименталне), анализира и презентује њихове резултате.

2. ЕНЕРГИЈА И ТОПЛОТА

Основни ниво

ФИ.1.2.1. Ученик/ученица разликује основна агрегатна стања супстанце; зна да агрегатно стање супстанце зависи од температуре и који се прелази дешавају загревањем, и хлађењем.

ФИ.1.2.2. Ученик/ученица зна начине промене температуре тела; препознаје ситуације у којима долази до топлотне размене; зна да разне супстанце различито проводе топлоту и да се запремина тела мења са променом температуре.

Средњи ниво

ФИ.2.2.1. Ученик/ученица разликује појмове температуре, топлоте и унутрашње енергије и објашњава примере промене унутрашње енергије вршењем рада и топлотном разменом.

ФИ.2.2.2. Ученик/ученица познаје и описује топлотне појаве у свакодневном животу; уме да прикаже неке појаве једноставним огледима (топлотно ширење, проводљивост); зна да именује фазне прелазе; у конкретним ситуацијама уме да изабере топлотне проводнике или изолаторе (према табличним подацима).

Напредни ниво

ФИ.3.2.1. Ученик/ученица зна разлику између унутрашње енергије и количине топлоте; разуме карактеристичне процесе који описују промене агрегатних стања.

ФИ.3.2.2. Ученик/ученица разуме појам специфичне топлотне капацитивности и уме да решава проблеме и задатке који се односе на топлотну равнотежу.

*ФИ.3.2.3. Ученик/ученица разуме појам специфичне топлоте фазног прелаза и уме да решава проблеме топлотне равнотеже који укључује фазне прелазе.

3. ЕЛЕКТРИЧНА СТРУЈА

Основни ниво

ФИ.1.3.1. Ученик/ученица зна врсте наелектрисања, основне начине наелектрисавања тела и основна својства електростатичке силе; препознаје појаву статичког електрицитета у свакодневном животу; зна основна својства магнета и интеракције између магнета; познаје примену магнета у пракси; зна да Земља има магнетно поље и разуме принцип рада компаса.

ФИ.1.3.2. Ученик/ученица разликује електричне проводнике и изолаторе у свакодневном животу; зна основне елементе струјног кола и разуме улогу извора електричне струје; уме да нацрта једноставно електрично коло; зна везу између јачине струје, напона и отпорности проводника; разликује редну и паралелну везу отпорника (потрошача) у једноставном електричном колу.

ФИ.1.3.3. Ученик/ученица наводи примере примене различитих деловања електричне струје (магнетно, топлотно, механичко, хемијско) у свакодневном животу.

Средњи ниво

ФИ.2.3.1. Ученик/ученица зна да јачина поља одређује силу којом поље делује на наелектрисање, односно магнет; уме да графички прикаже електрично поље тачкастог наелектрисања и магнетно поље праволинијског струјног проводника; разуме појам хомогеног поља и уме графички да прикаже хомогено електрично и магнетно поље.

ФИ.2.3.2. Ученик/ученица разуме како интензитет силе зависи од количине наелектрисања тела, њиховог међусобног растојања и средине у којој се налазе и решава једноставне задатке.

ФИ.2.3.3. Ученик/ученица разуме зашто метали проводе струју и како течности и гасови могу постати проводници; зна да електрична отпорност металног проводника зависи од његових димензија и врсте материјала од којег је направљен и на основу тога уме да упоређује отпорности различитих проводника; уме да повеже отпорнике редно и паралелно и израчуна еквивалентну отпорност везе.

ФИ.2.3.4. Ученик/ученица зна Омов закон за просто струјно коло; уме да повеже основне елементе и мерне инструменте у струјно коло; може мерењем да утврди зависност електричне струје од напона на крајевима отпорника, прикаже резултате табеларно и графички и одреди електричну отпорност.

ФИ.2.3.5. Ученик/ученица зна од чега зависи енергија и снага електричне струје, уме да израчуна потрошњу електричне енергије када зна снагу потрошача и економично користи електричне уређаје.

ФИ.2.3.6. Ученик/ученица зна да магнетно поље делује силом на струјни проводник и да сена томе заснива рад електромотора.

Напредни ниво

ФИ.3.3.1. Ученик/ученица зна када се у електричном пољу врши рад; зна везу између рада електричне силе и напона, као и између јачине хомогеног електричног поља и напона.

ФИ.3.3.2. Ученик/ученица графички представља магнетно поље соленоида и уочава сличност са пољем магнетне шипке; зна да одреди правац и смер силе којом магнетно поље делује на струјни проводник и израчуна њен интензитет; разуме магнетну интеракцију паралелних струјних проводника.

ФИ.3.3.3. Ученик/ученица примењује Омов закон на електрична кола са различитим везама отпорника; уме да процени како се мења јачина струје у колу при промени других параметара.

*ФИ.3.3.4. Ученик/ученица зна да се рад трансформатора, генератора и електромотора заснива на електромагнетној индукцији и познаје основна својства наизменичне струје.

4. ОСЦИЛАЦИЈЕ

Основни ниво

ФИ.1.4.1. Ученик/ученица разликује основне појмове и величине којима се описују периодично и осцилаторно кретање: осцилатор, клатно, осцилација, амплитуда, период, фреквенција.

Ф.И.1.4.2. Ученик/ученица зна основне карактеристике звука и праволинијског простирања светлости; упоређује брзину звука у чврстим, течним и гасовитим срединама и зна да је брзина светлости у вакууму највећа брзина у природи; упознат је са штетним последицама буке и прекомерног излагања Сунчевој светлости; зна где се примењује ултразвук.

ФИ.1.4.3. Ученик/ученица зна основне законе геометријске оптике и познаје примере одбијања и преламања светлости у свакодневном животу; може да демонстрира нека својства звука и светлости једноставним огледима (резонанција звука, зависност висине тона од дужине ваздушног стуба, праволинијско простирање светлости, одбијање и преламање).

Средњи ниво

ФИ.2.4.1. Ученик/ученица разуме како настаје и како се преноси механички талас; зна везу између таласне дужине, фреквенције и брзине таласа и уме да је примени у решавању једноставних задатака; разуме графички приказ таласа и уме са њега да одреди таласну дужину.

ФИ.2.4.2. Ученик/ученица разуме и описује последице праволинијског простирања светлости; разуме одбијање и преламање светлости на равним и сферним граничним површима; зна да објасни формирање лика код огледала и сочива и разуме да димензије и карактер лика зависе од положаја предмета; зна да је бела светлост сложена; уме да решава једноставне квалитативне и квантитативне задатке из геометријске оптике.

ФИ.2.4.3. Ученик/ученица уме да објасни формирање лика код лупе.

Напредни ниво

ФИ.3.4.1. Ученик/ученица уме да повезује физичке величине које описују осцилаторно кретање (елонгација, амплитуда, период, фреквенција); разуме како се

мењају положај и брзина при осцилаторном кретању и уме то да повеже са Законом одржања енергије.

ФИ.3.4.2. Ученик/ученица зна шта је индекс преламања светлости и уме да објасни његову улогу код преламања светлости; разуме преламање светлости кроз планпаралелну плочу, призму и сочива; разуме појаву тоталне рефлексије и њене примене у пракси.

ФИ.3.4.3. Ученик/ученица зна једначину сочива и уме да је примени; уме да објасни принцип функционисања ока као оптичког система и формирање лика код микроскопа.

6. МЕРЕЊЕ

Основни ниво

ФИ.1.4.1. Ученик/ученица пореди и процењује вредности основних физичких величина и примењује процедуру мерења у физици.

ФИ.1.4.2. Ученик/ученица уме да подеси (припреми за мерење) и користи мерила и мерне инструменте (метарска трака, мензура, термометар, хронометар) и да одреди вредност најмањег подеока скале.

ФИ.1.4.3. Ученик/ученица зна основне мерне јединице SI и изведене мерне јединице за брзину, убрзање, силу, енергију, снагу, електрични напон, притисак и користи префиксе мили и кило; уме да табеларно прикаже мерене величине са одговарајућим мерним јединицама.

Средњи ниво

ФИ.2.4.1. Ученик/ученица уме да подеси (припреми за мерење) и користи мерила и мерне инструменте: вага, динамометар и унимер; уме да одреди вредност најмањег подеока скале и процени тачност.

ФИ.2.4.2. Ученик/ученица зна да израчуна средњу вредност мерених величина и да попуни табелу; зна да се за резултат мерења узима средња вредност мерења.

ФИ.2.4.3. Ученик/ученица зна дозвољене јединице мере изван SI система: литар, тона, светлосна година; користи префиксе микро и мега; претвара мерне јединице изведених физичких величина km/h, kWh, mbar; разликује Келвинову и Целзијусову скалу и уме да претвара јединице из једне у другу.

Напредни ниво

ФИ.3.4.1. Ученик/ученица зна везе изведених мерних јединица и основних мерних јединица(њутн, цул, паскал, ват, кулон, волт, тесла).

ФИ.3.4.2. Ученик/ученица уме да подеси (припреми за мерење) и користи мерила и мерне инструменте: амперметар и волтметар; уме да изабере опсег и процени тачност мерила, изврши мерења и анализира их.

ФИ.3.4.3. Ученик/ученица на основу описа поступка мерења утврђује његову исправност и предлаже евентуалне корекције.

Предметни наставници: Драгомир Латинчић

Проф. Милан Павловић

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ ХЕМИЈА

Основ: Правилник о оцењивању и исходи теме из плана и програма

Постигнућа ученика у оквиру предмета хемије се вреднују:

1) сумативно- кроз писмене и усмене провере

- Усмено одговарање: Усмено одговарање (обавља се у оба полугодишта, најмање једна оцена треба да буде на основу усмене провере постигнућа ученика)
- Писмене провере знања: када су у питању писмене провере знања, скала која изражава однос између процента тачних одговора и одговарајуће оцене је следећа:

86%- 100% одличан (5)

70%- 85% врло добар (4)

50% -69% добар (3)

30%-49% довољан (2)

0 % - 29% недовољан (1)

2) формативно- праћењем активности ученика на сваком часу

Постигнућа ученика се вреднују и кроз:

- излагање и представљање (резултати истраживања, извештаји, учешће у дебати и дискусији, практични радови, учешће на такмичењима, смотрама и др.);
- продукте рада (модел, макете, постери, цртежи, домаћи задаци, презентације и др.);
- редовност доношења домаћих задатака- наставник у поступку оцењивања прикупља и бележи реализацију и оперативност у изради домаћих задатака. Наставник јасно дефинише и упознаје ученике са елементима за вредновање домаћег задатка (педагошка свеска и ес-дневник).
- учешће и ангажовање у различитим облицима групног рада, рада у пару, рада на пројектима,

Закључна оцена утврђује се на крају првог и другог полугодишта, на основу свих појединачних оцена које су унете у дневник од почетка школске године. Закључна оцена на првом полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине на крају другог полугодишта.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Иницијални тест- обавља се на почетку школске године, у првој или другој недељи. Наставник процењује претходна постигнућа ученика у оквиру одређене области, која су од значаја за предмет.

Резултати иницијалног процењивања не оцењује се и служи за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика.

СЕДМИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ: ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Ученик треба да дефинише основне појмове (чисте супстанце, елементи, једињења, смеше), зна да наведе примере и уме да препозна елемент, супстанцу смешу. Зна да наведе својства на основу којих се разликују супстанце, које врсте промена могу да се догоде на супстанцама, као и да се при тим променама укупна маса супстанце не мења.

Добар (3) Поред основних појмова ученик треба да зна које се дешавају промене на супстанцама. Дефинише хомогене и хетерогене смеше. Прави разлику између елемената, једињења, и смеша из свакодневног живота, према њиховој сложености. Зна практичну примену елемената, једињења и смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава.

Врлодобар (4) Поред основних хемијских појмова смеша ученик треба да даје примере из свакодневног живота за промене на супстанцама, примере хомогене и хетерогене смеше. Зна да наведе примере смеша из свакодневног живота и окружења.

Одличан (5) Поред основних хемијских појмова ученик треба да зна физичке и хемијске промене на супстанцама, смеше (дефинише хомогене и хетерогене), примере за смеше из свакодневног живота и поступке за раздвајање сложених смеша ,да прави смеше. Зна да наведе својства на основу којих се разликују супстанце, које врсте промена могу да се догоде на супстанцама, као и да се при тим променама укупна маса супстанце не мења.

ОБЛАСТ: ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Ученик треба да зна основна хемијска посуђе које се користи у лабораторији као и правила понашања у лабораторији.

Добар (3) Ученик треба да зна посуђе и да опише његово коришћење, правила понашања и ознаке на хемикалијама.

Врлодобар (4) Рукује посуђем, мери запремину, масу и температура у хемијским лабораторијама.

Одличан (5) Рукује хемијским посуђем, зна његову примену у лабораторији може, да састави апаратуру, изврши мерења.

ОБЛАСТ: АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Ученик треба да зна хемијске симболе елемената. Дефиниције атомског броја Z и масеног броја A елемента, да уме да их нађе у периодном систему елемената. Зна квантитативно значење симбола најважнијих хемијских елемената,

Довољан (3) Поред хемијских симбола ученик треба да зна шта је атомски број елемента Z , шта је масени број елемента A и да на основу тога одреди број елементарних честица у атому (p^+, e^-, n^0).

Врлодобар (4) Зна ПСЕ (периодни систем елемената) и да на основу редног и масеног броја пронађе елемент у ПСЕ, одреди којој врсти елемент припада дати елемент. Шематски прикаже распоред електрона по нивоима.

Одличан (5) Зна ПСЕ, налази елементе у ПСЕ, зна врсте хемијских елемената. Примена знања из атома, распореда електрона по нивоима и ПСЕ на сложенијим задацима.

ОБЛАСТ: МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Зна грађу атома ,где се налазе елементарне честице у атому , дефинише Атомски и Масени број. Зна тип хемијске везе који постоји у молекулима елемената, ковалентним и јонским једињењима

Добар (3) Проналази елементе у ПСЕ на основу бројева A и Z , пише распоред електрона по енергетским нивпима . Описује структуру атома елемената користећи: $Z, A, N(p^+), N(e), N(n^0)$; Повезује структуру атома метала и неметала с њиховим положајем у Периодном систему елемената. Повезује физичка и хемијска својства супстанци из свакодневног живота и структуром честица супстанце (атоми елемената,молекули елемената,молекули једињења и јони)

Врлодобар (4) Зна да одреди који је тип хемијске везе,зна да пише примере за јонску и ковалентну везу ,одређује молекуле елемената и једињења. Повезује електронски распоред електрона по нивоима елемената са својствима елемената и њиховим положајем у Периодном систему елемената

Одличан (5) Зна да на основу распореда електрона по нивоима пронађе елемент у ПСЕ. Објасни на конкретним примерима из окружења јонску и ковалентну везу , као и везу сложенијих система. Повезује врсту везе са местом елемента у ПСЕ. На основу Луисове октетне теорије и распоред електрона елемената представља настајање ковалентне везе у молекулима елемената и једињења,као и јонске везе између елемената 1. и 2. групе и елемената 16. и 17. групе Периодног система елемената.

ОБЛАСТ: ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМеше

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Разликује хомогене и хетерогене смеше. Наводи примере из свакодневног живота (вода, ваздух). Зна дефиницију раствора, шта су незасићени, засићени и презасићени. Зна шта је растворљивост и како растворљивост утиче на врсту раствора.

Добар (3) Зна практичну примену смеша из сопственог окружења, на основу њихових својстава. Зна да одреди шта је растварач а шта растворена супстанца. Зна да припреми раствор. Одреди тип раствора на основу растворљивости.

Врлодобар (4) Зна да наведе примере смеша из свакодневног живота и окружења, као и начине за раздвајање састојака смеша. На основу дефиниције раствора зна да постави пропорцију за масени процентни састав смеша, одреди проценат непознатог раствора решава задатке где зна да израчуна растворену супстанцу, растварач.

Одличан (5) На основу дефиниције раствора поставља пропорције и решава задатке где се мешају различити раствори. Додаје растворена супстанца или растварач. До решења долази комбинујући различите методе.

ОБЛАСТ: ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Пише једноставније хемијске реакције изједначава једначине са мање чланова. Израчунава релативну молекулску масу. Зна да наведе врсте хемијских реакција (анализа, синтеза,) и на основу написане једначине одреди ком типу припада реакција.

Добар (3) Пише реакције и да изједначава (проналази коефицијенте у хемијским реакцијама) где је лева страна једнака десној за једначине са више чланова. Прави разлику између моларне масе и релативне молекулске масе Зна да пише једноставне примере хемијских реакција различитог типа на основу назива реактанта и производа који настају у реакцији

Врлодобар (4) На основу хемијске реакције коју треба да напише исправно решава једноставнија стехиометријска израчунавања. Саставља хемијске реакције једноставних хемијских реакцијаи, на основу њих, сагледава односе између масе , количине и броја честица реактанта и производа

Одличан (5) Зна да пише и изједначава сложеније реакције. На основу података који су дати примењује стехиометријска израчунавања и проналази граме или количину супстанце на основу реакције коју је написао. Саставља једначине и на основу познатих података израчунава масу, запремину, количину и број честица.

ОБЛАСТ: ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) проналази вредности релативне атомске масе у табlici ПСЕ; - на основу хемијске формуле израчунава релативну молекулску и моларну масу супстанце; - дефинише закон сталних масених односа; - зна ознаке и основне мерне јединице за масу, количину супстанце, моларну масу;

Добар (3) дефинише појам релативне атомске масе и објашњава зашто је уведен; - дефинише појам релативне молекулске масе; - дефинише унифицирану атомску јединицу масе; - разликује појам масе од појма количине супстанце, као и њихове основне мерне јединице; - рачуна однос маса елемената у једињењу; - израчунава количину супстанце на основу задате масе и бројности честица и обрнуто ($n=N/N_A$, $n=m/M$);

Врлодобар (4) - израчунава стварну масу атома; - врши израчунавања на основу формуле која повезује релативну атомску масу, унифицирану атомску масу и стварну масу атома; - дефинише појам мола; - дефинише појам моларне масе; - објашњава значење формулације закона о сталним масеним односима; - изводи стехиометријска израчунавања на основу једначине хемијске реакције ($n=N/N_A$, $n=m/M$); - квантитативно тумачи хемијске си мболе и формуле користећи реалативну атомску и молекулску масу, количину супстанце и моларну масу;

Одличан (5) израчунава релативну атомску масу изотопске смеше, на основу масених бројева и процентуалне заступљености изотопа; - израчунава процентни састав једињења; - врши израчунавања на основу Закона одржања масе и Закона сталних масених односа; - самостално саставља једначине хемијских реакција и изводи стехиометријска израчунавања на основу њих; - изводи стехиометријска израчунавања која обухватају реактант у вишку; - уме да прикупи податке посматрањем и мерењем, да их табеларно и графички прикаже и изводи једноставна уопштавања и систематизацију резултата.

ОБЛАСТ: ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Проналази елементе у ПСЕ, зна њихова основна физичка и хемијска својства. Зна физичка и хемијска својства водоника, кисеоника. Дефиницију киселина, хидроксида и соли.

Добар (3) Пише формуле оксида на основу валенце, даје назив формули оксида, хидроксида, киселина.

Врлодобар (4) Пише формуле оксида на основу валенце, формуле киселина, хидроксида, соли. Једноставније хемијске реакције пише. Израчунава количину супстанце, масу.

Одличан (5) Пише формуле оксида, киселина, реакције добијања киселина. Ради задатке стехиометријског израчунавања на основу реакција. Решава задатке из масеног процентног састава.

ОСМИ РАЗРЕД

ОБЛАСТ: МЕТАЛИ, ОКСИДИ И ХИДРОКСИДИ МЕТАЛА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Проналази елементе у ПСЕ, зна њихова основна физичка и хемијска својства.

Добар (3) Пише формуле оксида на основу валенце, даје назив формули оксида, хидроксида. Дефиницију базе или хидроксида.

Врлодобар (4) Пише формуле оксидана основу валенце, формуле хидроксида (разликује добијање хидроксида 1. и 2. групе од прелазних метала) пише једноставније хемијске реакције. Израчунава количину супстанце, масу.

Одличан (5) Пише формуле оксида, хидроксида, реакције добијања хидроксида. Ради задатке стехиометријског израчунавања на основу реакција. Зна да одреди примену на основу физичких и хемијских особина. Решава задатке из масеног процентног састава.

ОБЛАСТ: НЕМЕТАЛИ, ОКСИДИ НЕМЕТАЛА И КИСЕЛИНЕ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Проналази елементе у ПСЕ, зна његова основна физичка и хемијска својства.

Добар (3) Пише формуле оксида на основу валенце, да назив формули оксида, киселина. Дефиницију база или хидроксида.

Врлодобар (4) Пише формуле оксида на основу валенце, формуле киселина. Одређује анхидрид и пише реакције добијања киселина из анхидрида. Једноставније хемијске реакције пише. Израчунава количину супстанце, масу.

Одличан (5) Пише формуле оксида, киселина, реакције добијања киселина. Ради задатке стехиометријског израчунавања на основу реакција. Решава задатке из масеног процентног састава.

ОБЛАСТ: СОЛИ- ДОБИЈАЊЕ, СВОЈСТВА И ПРИМЕНА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Зна физичка и хемијска својства соли. Дефиницију соли.

Добар (3) Пише једноставније формуле соли, зна да на основу назива повеже која киселина даје коју со. Наведе примену соли у свакодневном животу. Пише једноставније реакције дисоцијације.

Врлодобар (4) Пише формуле соли на основу валенце метала и киселинског остатка. Реакције електролитичке дисоцијације киселина, хидроксида и соли. Израчунава количину супстанце, масу.

Одличан (5) Пише реакције добијања соли, као и реакције која карактеришу хемијска својства соли. Одређује њихову примену. Ради задатке стехиометријског израчунавања.

ОБЛАСТ: ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА И ЊИХОВА ОПШТА СВОЈСТВА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Дефинише органска једињења.

Добар (3) Поред дефиниција пише формуле алкана, алкена и алкина.

Врлодобар (4) Пише формуле једноставнијих изомера и даје називе.

Одличан (5) Пише формуле алкана, алкена и алкина, формуле изомера и даје називе изомера алканама, алкенима и алкина.

ОБЛАСТ: УГЉОВОДОНИЦИ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) дефинише угљоводонике

Добар (3) зна основна физичка и хемијска својства угљоводоника

Врлодобар (4) пише формуле једноставнијих угљоводоника, објашњава практичну примену угљоводоника

Одличан (5) објашњава хемијске реакције угљоводоника и пише одговарајуће хемијске једначине

ОБЛАСТ: ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА СА КИСЕОНИКОМ

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Алкохоли карбоксилне киселине, естри-опште формуле, основна физичка својства. Зна да наброји важније представнике.

Добар (3) Зна шта су алкохоли, карбоксилне киселине, зна важније представнике и пише једноставније формуле.

Врлодобар (4) Пише формуле алкохола киселина, пише формуле изомера и даје називе. Зна једноставније реакције органских једињења са кисеоником примену важнијих једињења.

Одличан (5) Пише формуле, пише формуле изомера, хемијске реакције и ради задатке на основу хемијских реакција.

ОБЛАСТ: БИОЛОШКИ ВАЖНА ОРГАНСКА ЈЕДИЊЕЊА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) Набраја биолошки важна органска једињења. Масти и уља, угљене хидрате - физичка својства.

Добар (3) Набраја биолошки важна органска је дињења , зна њихову примену.

Врлодобар (4) Пише формуле биолошки важних органских једињења, зна њихову примену.

Одличан (5) Пише формуле угљених хидрата, масти и уља и протеина . Реакције добијања ових једињења и ради задатке из ове области.

ОБЛАСТ: ХЕМИЈА ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ И ЗЕЛЕНА ХЕМИЈА

Недовољан (1) знања која је остварио нису ни на нивоу препознавања и не показује способност репродукције и примене; не изводи закључке који се заснивају на подацима; критички не расуђује; не показује интересовање за учешће у активностима нити ангажовање у било ком облику рада.

Довољан (2) - значај безбедног поступања са супстанцама

Добар (3) значај безбедног поступања са супстанцама и начине њиховог правилног складиштења

Врлодобар (4) У области хемије животне средине ученик зна да објашњава настајање, последице и поступке за спречавање појаве киселих киша и ефеката стаклене баште, објашњава значај озонског омотача, узрок настанка озонских рупаи поседице;

Одличан (5) У области хемије животне средине ученик зна да објашњава допринос хемије заштити животне средине и предлаже активности којима доприноси заштити животне средине;

Проф. Александра Ђуровац

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ ИСТОРИЈА

У **петом разреду**, ученици се оцењују с најмање две оцене, које могу бити формативно или сумативно одређене.

У наставку изложени су критеријуми оцењивања по категоријама.

УСМЕНИ ОДГОВОР

Оцена за сваког ученика/ученицу је јавна и даје се с образложењем и препоруком о даљем раду. Током целог часа могуће је дати оцену. Свака оцена уноси се у електронски дневник и педагошку свеску.

-одличан (5)- ученик/ученица целовито сагледава историјске процесе током упознавања с предметом, разуме и уме да примени начине рачунања времена пре нове ере и током нове ере, познаје и разликује узроке и последице, познаје најважније историјске догађаје и повезује их са одговарајућим личностима, закључује, примењује стечено знање, самостално се сналази на историјској карти. Показује иницијативу током наставе, самостално обавља различите врсте задатака.

-врло добар (4)- ученик/ученица зна и разуме узроке и последице, познаје најважније историјске догађаје и повезује их са историјским личностима, изводи закључке, самостално се сналази на историјској карти.

-добар (3)- ученик/ученица зна узроке и последице, именује важне историјске догађаје и личности, уме да објасни значај историјских догађаја, сналази се на историјској карти уз помоћ наставника. Уз подршку наставника/наставнице обавља задатке на часу.

-довољан (2)- ученик/ученица именује и препознаје основне историјске догађаје, историјске личности, уме да наведе узроке и последице основних историјских појава уз помоћ наставника/наставнице. Активан/активна је на часу уз помоћ наставника/наставнице.

-недовољан (1)- ученик/ученица нема познавање основних историјских догађаја, личности. Не показује жељу за напредовањем.

ПИСМЕНИ ОДГОВОР

Писмени одговор изводиће се према унапред утврђеном плану, који ће се налазити на страници школе. Оцене су јавне, ученик/ученица има увид у свој рад, оцена се уписује у електронски дневник.

-оцена - недовољан (1) 0-29%

-оцена - довољан (2) 30-49% - основни ниво- именовање, препознавање

-оцена - добар (3) 50-69% - средњи ниво- репродукција, разумевање

-оцена - врло добар (4) 70-85% - средњи ниво- разумевање, закључивање

-оцена - одличан (5) 86-100% - напредни ниво- закључивање, примена

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

Активност ученика/ученице обухвата усмени одговор на часу приликом обнављања, систематизације или обраде лекције, сналажење на историјској карти, израду домаћих задатака, презентација, пројеката, успешност у групном раду, практичан рад, писање и излагање есеја, сарадњу у тиму, однос према раду. Рад на пројекту оцењује се кроз вредновање активности и ангажовања током рада на пројекту, знања које је ученик/ученица стекао/ла и применио/ла у раду, реализовање пројекта и излагање резултата. Наставник/наставница сваки час прати активност ученика/ученице и благовремено бележи у своју педагошку свеску. На тај начин наставник/наставница формативно оцењује ученика/ученицу. Целокупна активност може бити изражена сумативном оценом у дневнику.

ИНИЦИЈАЛНИ ТЕСТ

Обавља се на почетку школске године, у првој или другој радној недељи. Наставник/наставница процењује предходна постигнућа ученика. Резултати иницијалног теста служе за планирање рада наставника/наставнице и даље праћење напредовања ученика/ученице.

Критеријуми оцењивања за предмет – ИСТОРИЈА

Из предмета историја у **шестом, седмом и осмом** разреду ученик се оцењује најмање четири пута. Оцене могу бити сумативне и формативне.

Оцењује се:

УСМЕНИ ОДГОВОР

Ученик може бити оцењен током сваког дела часа (уводног, главног и завршног) и на свим типовима часа (обрада, утврђивање и систематизација). Оцена је јавна са образложењем и препоруком за даљи рад. Оцена се бележи у педагошку свеску и уноси у дневник. Оцењивање треба да буде континуирано током читаве школске године. Сваки ученик има право на извињење током полугодишта и то пре почетка часа, уколико сматра да није спреман за час, али само уколико није прозван или именован.

-одличан (5)-ученик целовито сагледава историјске токове, познаје и разликује узроке и последице, познаје најважније историјске догађаје и повезује их са одговарајућим личностима, зна специфичне детаљи из опште и националне историје, самостално изводи закључке, примењује стечено знање, уме да користи историјске изворе, самостално се сналази на историјској карти. Показује иницијативу током наставе, самостално обавља различите врсте задатака.

-врло добар (4)-ученик зна и разуме узроке и последице историјских појава, познаје најважније историјске догађаје и повезује их са одговарајућим личностима, препознаје повезаност појава из прошлости са појавама из садашњости, повезаност опште и националне историје, изводи закључке, самостално се сналази на историјској карти. Сналази се у обављању различитих задатака.

-добар (3)-ученик зна узроке и последице историјских појава, именује важне историјске догађаје, историјске личности, уме да објасни значај историјских догађаја, сналази се на историјској карти уз помоћ наставника. Уз подршку наставника обавља задатке.

-довољан (2)-ученик именује и препознаје основне историјске догађаје, историјске личности, уме да наведе узроке и последице основних историјских појава уз помоћ наставника. Активан је на часу уз помоћ наставника.

-недовољан (1)-ученик нема познавање основних историјских догађаја, личности. Не показује жељу за напредовањем.

ПИСМЕНИ ОДГОВОР

Писмени одговор изводиће се према унапред утврђеном плану, који ће бити истакнут на сату школе. Оцене су јавне, ученик има увид у свој рад, оцена се уписује у дневник.

-оцена –недовољан (1)-0-29%

-оцена –довољан (2)-30-49%-основни ниво-именује, препознавање

-оцена- добар (3)-50-69%-средњи ниво-репродукција, разумевање

-оцена- врло добар (4)-70-85%-средњи ниво-разумевање, закључивање

-оцена-одличан (5)-86-100%-напредни ниво-закључивање, примена

АКТИВНОСТ УЧЕНИКА

У активност улазе усмени одговор на часу приликом обнављања, систематизације или обраде нове лекције, сналажење на историјској карти, израда домаћих задатака, презентација, пројеката, успешност у групном раду, практичан рад, писање есеја, сарадња у тиму, однос према раду.... Рад на пројекту оцењује се кроз вредновање активности и ангажовање током рада на пројекту, знања које је ученик стекао и применио у раду, продукт пројекта и излагање резултата. Наставник сваки час прати активност ученика и благовремено бележи у своју педагошку свеску. На тај начин наставник формативно оцењује ученика. Целокупна активност може бити изражена сумативном оценом у дневнику.

ИНИЦИЈАЛНИ ТЕСТ

Обавља се на почетку шк. године, у првој или другој недељи. Наставник процењује предходна постигнућа ученика. Резултати иницијалног теста служе за планирање рада наставника и даље праћење напредовања ученика

ШЕСТИ РАЗРЕД

СРЕДЊИ ВЕК И РАНИ НОВИ ВЕК

-одличан (5)-ученик целовито сагледава историјски ток средњег века и раног новог века,познаје и разликује узроке и последице средњег и раног новог века,познаје најважније историјске догађаје средњег и раног новог века и повезује их са одговарајућим личностима,зна специфичне детаљи из опште и националне историје средњег и раног новог века,самостално изводи закључке,примењује стечено знање,уме да користи историјске изворе за средњи и рани нови век,самостално се сналази на историјској карти за средњи и рани нови век.Показује иницијативу током наставе,самостално обавља различите врсте задатака.

-врло добар (4)-ученик зна и разуме узроке и последице историјских ,појава средњег и раног новог века,познаје најважније историјске догађаје из средњег и раног новог века и повезује их са одговарајућим личностима из тог периода,препознаје повезаност појава из средњег и раног новог века са појавама из садашњости, повезаност опште и националне историје средњег и раног новог века,изводи закључке,самостално се сналази на историјској карти за средњи рани нови век.Сналази се у обављању различитих задатака.

-добар (3)-ученик зна узроке и последице историјских појава средњег и раног новог века,именује важне историјске догађаје,историјске личности из средњег и раног новог века,уме да објасни значај историјских догађаја,сналази се на историјској карти за средњи и рани нови век уз помоћ наставника.Уз подршку наставника обавља задатке.

-довољан (2)-ученик именује и препознаје основне историјске догађаје средњег и раног новог века,историјске личности средњег и раног новог века,уме да наведе узроке и последице основних историјских појава средњег и раног новог века уз помоћ наставника.Активан је на часу уз помоћ наставника.

-недовољан (1)-ученик нема познавање основних историјских догађаја,личности средњег и раног новог века.Не показује жељу за напредовањем.

СЕДМИ РАЗРЕД

ПОЗНИ НОВИ ВЕК-ИДУСТРИЈСКО ДОБА

-одличан (5)-ученик целовито сагледава историјски ток индустријског доба,познаје и разликује узроке и последице позног новог века,познаје најважније историјске догађаје и повезује их са одговарајућим личностима позног новог века,зна специфичне детаљи из опште и националне историје позног новог века,самостално изводи закључке,примењује стечено знање,уме да користи историјске изворе за позни нови век,самостално се сналази на историјској карти за позни нови век.Показује иницијативу током наставе,самостално обавља различите врсте задатака.

-врло добар (4)-ученик зна и разуме узроке и последице историјских ,појава позног новог века,познаје најважније историјске догађаје из позног новог века и повезује их са одговарајућим личностима из тог периода,препознаје повезаност појава из позног новог века са појавама из садашњости, повезаност опште и националне историје позног новог века,изводи закључке,самостално се сналази на историјској карти за позни нови век.Сналази се у обављању различитих задатака.

-добар (3)-ученик зна узроке и последице историјских појава позног новог века,именује важне историјске догађаје,историјске личности позног новог века,уме да објасни значај историјских догађаја из тог периода,сналази се на историјској карти за позни нови век уз помоћ наставника.Уз подршку наставника обавља задатке.

-довољан (2)-ученик именује и препознаје основне историјске догађаје ,историјске личности из позног новог века,уме да наведе узроке и последице основних историјских појава из позног новог века уз помоћ наставника.Активан је на часу уз помоћ наставника.

-недовољан (1)-ученик нема познавање основних историјских догађаја,личности из позног новог века.Не показује жељу за напредовањем.

ОСМИ РАЗРЕД

КРАЈ НОВОГ ВЕКА И САВРЕМЕНО ДОБА

-одличан (5)-ученик целовито сагледава историјске токове краја новог века и савременог доба,познаје и разликује узроке и последице,познаје најважније историјске догађаје крајем новог века и у савремено доба и повезује их са одговарајућим личностима,зна специфичне детаљи из опште и националне историје датог периода,самостално изводи закључке,примењује стечено знање,уме да користи историјске изворе за нови век и савремено доба,самостално се сналази на историјској карти за нови век и савремено доба.Показује иницијативу током наставе,самостално обавља различите врсте задатака.

-врло добар (4)-ученик зна и разуме узроке и последице исоријских ,појава краја новог века и савременог доба,познаје најважније историјске догађаје и повезује их са одговарајућим личностима са краја новог века и из савременог доба,препознаје повезаност појава крајем новог века и из савременог доба са појавама из садашњости, повезаност опште и националне историје краја новог века и савременог доба,изводи закључке,самостално се сналази на историјској карти.Сналази се у обављању различитих задатака.

-добар (3)-ученик зна узроке и последице историјских појава са краја новог века и из савременог доба,именује важне историјске догађаје,историјске личности крајем новог века и из савременог доба,уме да објасни значај историјских догађаја из датог периода ,сналази се на историјској карти за нови век и савремено доба уз помоћ наставника.Уз подршку наставника обавља задатке.

-довољан (2)-ученик именује и препознаје основне историјске догађаје са краја новог века и савременог доба,историјске личности из датог периода,уме да наведе узроке и последице основних историјских појава из тог периода уз помоћ наставника.Активан је на часу уз помоћ наставника.

-недовољан (1)-ученик нема познавање основних историјских догађаја,личности са краја новог века и савременог доба.Не показује жељу за напредовањем.

ЗАКЉУЧНА ОЦЕНА

Закључна оцена утврђује се на крају првог и другог полугодишта на основу свих појединачних оцена које су унете у дневник од поч.школ. године.Закључна оцена на полугодишту не узима се у обзир приликом утврђивања аритметичке средине

-одличан -5-ако је аритметичка средина свих појединачних оцена најмања-4,50

-врло добар-4-ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од -3,50-4,49

-добар -3-ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од-2,50-3,49

-довољан-2-ако је аритметичка средина свих појединачних оцена од 1,50-2,49

Закључна оцена не може да буде већа од највеће појединачне оцене забележене у дневнику.Закључна оцена може да буде и већа уколико је наставник проценио да је знање ученика на вишем нивоу него што оцене показују,уколико ученик показује изузетан напредак.

Проф.Александар Перовић

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ГЕОГРАФИЈА ЗА 5. РАЗРЕД

ТЕМА		ОЦЕНА: 2	ОЦЕНА: 3	ОЦЕНА: 4	ОЦЕНА: 5
ЧОВЕК И ГЕОГРА ФИЈА	-	-зна од којих речи потиче реч географија -зна ко је први ппменуо реч географија -зна да дефинише предмет проучавања гепграфије -зна како се дели географија као наука	-објашњава елементе географског омотача (литосфера, хидросфера, атмосфера, биосфера) - објашњава природне и друштвене процесе и објекте -познаје како се дели географија и објашњава основне одлике физичке , друштвене и регионалне географије	-наводи примере повезаности географије и других наука	-да одговори на питање зашто учимо географију -да одговори на питање о загађењу животне средине и заштити од загађења
ВАСИО НА		зна да дефинише васиону - разликује ппјмпве Васипна, галаксија, Млешни пут, Суншев систем, Земља -навпди планете Суншевпг система - разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике(звезде, планете, сателити, астероиди, метеориди, комете) - разликује метеоре, метеориде, метеорит	-разликује небеска тела и наводи њихове карактеристике(звезде, планете, сателити, астероиди, метеориди, комете) - разликује метеоре, метеориде, метеорит	објасни и прикаже структуру Сунчевог система и положај Земље у њему -наводи примере комета, најважнијих датума за истраживање Васионе (лансирање првог сателита, први човек у свемиру, први човек на Месецу...)	одреди положај Месеца у односу на Земљу и именује месечеве мене - наводи примере коришћеља вештачких сателита -показује интересовање, поставља питања, наводи своје примере везане за Васион

ПЛАНЕ ТА ЗЕМЉА	ОБЛИК И КРЕТАЊА ЗЕМЉЕ	-наводи каквог је облика Земља - дефинише шта је глпбус -зна да наведе називе континената и океана -наводи и разликује земљина кретања	помоћу глобуса описује облик Земље и наводи доказе о њеном облику – помоћу карте описује распоред ко пна и воде наЗемљи и наводи називе континената и океана -објашњава земљина кретања и њихове последице - разуме појам преступне године на основу трајања револуције	-објашњава деловање Земљине теже на географски омотач - повезује смер ротације са сменом дана и ноћи -повеже револуцију Земље са сменом годишњих доба на северној и јужној полулопти и појавом топлотних појасева - помоћу глобуса разликује и објасни Земљина кретања и њихове последице	Повеже нагнутост земљине осе са различитом светљеношћуповршин еЗемље -показује веће интересовање, поставља питања у вези часовних зона - самостално повезује обданицу и број часовних зона
ПЛАНЕ ТА ЗЕМЉА	УНУТРАШЊА ГРАЂА И РЕЉЕФ ЗЕМЉЕ	- зна утрашњу грађу Земље -зна унутрашње и спољашње силе - разликује типове стена и разликује епицентар и хипоцентар - дефинише елементе вулкана и њихпву поделу - дефинише појмове рељефа(планина, низија, брдо, виспаван, расед, бора) -дефинише процесе ерозије и акумулације - разликује оснпвне типове рељефа настали радом сопљашњих сила(речна долина, делта,	-описује процес вулканске ерупције и њене последице - разликује хипоцентар и епицентар и наведе турсне зоне у свету и у Србији -помоћу фотографија или узорка стена разликује основне врсте стена - објашњава и разуме како долази до формирања планина(хоризонтални и вертикални тектонски покрети) - објашњава начин деловања спољашњих сила(деловање река,ледника,морских таласа.	помоћу карте и цртежа опише начине и последице кретања литосферних плоча (вулканизам, земљотреси, набирање и раседање); - наведе поступке које ће предузети за време земљотреса; - показујући на карти објашњава „ватрени појас Пацифика“ кроз примере -помоћу карте и цртежа описује и	-објашњава мењање облика и величине континентата кроз историју -описује настанак стена и наводи примере за њихово коришћење - описује процес кружења стена у природи на основу деловања унутрашњих и спољашњих сила - показује веће интересовање, поставља питања, наводи своје примере ерозивних и акумулативних процеса - анализира узроке и последице негативног деловања људи на рељеф
ПЛАНЕ ТА ЗЕМЉА					

		ада, дина, пећина,..		наводи примере за деловање спољашњих сила	
ПЛАНЕ ТА ЗЕМЉА	ВАЗДУШНИ ОМОТАЧ ЗЕМЉ	дефинише атмосферу -зна састав и слојеве атмосфере - дефинише време и климу -наводи климатске елементе и факторе -зна да наведе основне климатске типове	-објашњава и разуме значај тропосфере и озоносфере - наводи, објашњава климатске елементе и инструменте за њихово праћење - објашњава утицај климатских фактора на промену климатских елемената -наводи и разуме одлике климатских типова	-анализира клима-дијаграм - наводи примере екстремних временских прилика у свету -разуме значај атмосфере за живот људи и њихове делатности - разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и атмосфере	-анализира узроке и последице негативног деловања људи на атмосферу(глобално загревање, озонске рупе, киселе кише, климатске промене) - логички закључује и може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека - показује веће интересовање, поставља питања.
ПЛАНЕ ТА ЗЕМЉА	ВОДЕ НА ЗЕМЉИ	- зна однос копнен их и водених површин на Земљи – зна да је светско море јединствена водена површина коју чине океани, мора, заливи и мореузи -може да препозна и именује океане и већа мора на Земљи	- може да опише облике разуђености обала и да препозна на географској карти најразуђеније обале континента и регија -. Уме да наведе и опише својства морске воде и њена кретања – разликује речну мрежу, речне систем и речни слив -. Уме на географској карти да покаже океане, већа мора, заливе, мореузе, реке, речне системе, сливове, развођа и језера света.	разумезначај морског живота људи и њихово делатности -разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине – може да објасни поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера – уме да представи различите изворе информација (, Интернет	Самостално објашњава значај мора за живот људи и њихове делатности -Предлаже акције и разуме важност и могућност личног учешћа у заштити, обнови и унапређивању вода и животне средине - Самостално објашњава поделу језера према начину постанка њихових басена и значај језера - Презентује информације и користи различите изворе информација (учбеник, научна публикација, ратуру, енциклопедије, Интернет.

<p>ПЛАНЕ ТА ЗЕМЉА</p>	<p>БИЉНИ И ЖИВОТИЊ СКИ СВЕТ НА ЗЕМЉИ</p>	<p>-именује биосферу и препознаје њене одлике – зна да наведе основне природне зоне – може да објасни појам биосфере</p>	<p>- разликује и објашњава географске чињенице и процесе у биосфери – зна који фактори условљавају распрострањеност биљног и животињског света на Земљи – објашњава природне зоне на Земљи – зна вертикалне вегетацијске спратове</p>	<p>објашњава физичке законитости у биосфери разуме утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и њихов хоризонтални и вертикални распоред; знаће природне зоне на Земљи – уме да покаже на географској карти света зонални распоред биљака и животиња на Земљи – може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света.</p>	<p>Анализира узрке и објашњава физичке законитости у биосфери - Самостално тумачи утицај природних фактора на развој биљног и животињског света и на њихов хоризонтални и вертикални распоред – разуме узроке и објашњава природне зоне на Земљи - логички закључује и може да опише међусобну повезаност и зависност биљног и животињског света, рељефа, климе, земљишта и човека - Анализира узрке и последице негативног деловања људи на биљни и животињски свет на Земљи.</p>
-------------------------------	--	--	---	---	--

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ГЕОГРАФИЈА ЗА 6. РАЗРЕД

ТЕМА	ОЦЕНА: 2	ОЦЕНА: 3	ОЦЕНА: 4	ОЦЕНА: 5
1. Друштво и географија	-наведе појам и поделу друштвене географије	-именује гране друштвене географије и наводи њихов предмет проучавања	објашњава шта проучавају: географија становништва, географија насеља, економска географија, политичка географија	доводи у везу размештај светског становништва са природним карактеристикама простора – успоставља везу између физичко–географских и друштвено–географских објеката, појава и процеса – повезује знање и решава задати проблемски задатак – користи основне географске појмове повезане с друштвеном географијом
2. Географска карта	наведе шта чини географску мрежу – разликује паралеле и меридијане – наводи методе представљања рељефа на карти	– анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте – дефинише појам географске карте – наводи елементе географске карте - упореди појам упоредника и подневка - опише и објасни изглед географске карте распознаје и прави разлику између методе боја, изохипси, шрафирања, сенчења - познаје начине оријентације у	изведе закључак о значају постојања географске мреже на карти – дефинише и објасни географску ширину и дужину – анализира, чита и тумачи општегеографске и тематске карте – дефинише математичке елементе, географске елементе и допунске елементе - објасни појам географске ширине и	одреди положај неког места у односу на екватор/Гринич – доведе у везу географску мрежу и часовне зоне – одређује математичкогеографски положај на Земљи примени стечено знање у одређивању координата дате тачке – образложи начин примене пропорције у добијању растојања у природи помоћу размере -објасни појам картографска мрежа – одреди растојање у природи помоћу размере карте -прати инструкције и на основу

		простору у природи – дефинише појам надморске и релативне висине	дужине -објасни улогу размера и размерника у мерењима на карти -препозна на карти контурне, линијске и ванразмерне картографске знакове и објасни када се користе - разликује врсте облика у рељефу помоћу методе боја -оријентише се у простору користећи компас,	њих одређује стварна растојања између тачака на Земљи – упоређује исти географски објекат на картама различите размере – образлаже различито приказивање истог географског објекта на картама различите размере – демонстрира начин оријентације географске карте – оријентише се у простору користећи компас, географску карту.
--	--	--	--	--

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ГЕОГРАФИЈА ЗА 7. РАЗРЕД

ТЕМА	2	3	4	5
1.ЕВРО ПА	- уме да на географској карти света одреди математичко-географски положај Европе, њене географске координате и простирање - именује најкрупније рељефне целине и и препознаје их	-Ученик уме да наброји чланице бивше СФРЈ, одреди географски положај свих држава чланица и њихових главних градова и уме да наведе природне одлике свих држава. – Ученик уме да прикаже границе Јужне Европе на карти, објасни значај регије, именује државе које припадају Јужној Европи и прикаже групе народа које је насељавају; – Ученик уме да прикаже границе Средње Европе на карти, објасни значај регије,	Ученик уме да одреди географски положај Италије, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе; – Ученик уме да одреди географски положај Шпаније, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе; – Ученик уме да одреди географски положај Грчке, наведе главни град, веће реке и планине, типове климе; – Ученик уме да одреди географски положај Немачке, наведе главни град, веће реке и планине,	Ученик уме да објасни појам интеграција; Ученик уме да именује чланице Европске уније и наведе циљеве Уније. -Самостално тумачи повезаност и Међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији Европе - Самостално тумачи значај Европске уније у унапређењу економије и добробити грађана

		<p>именује државе које припадају Средњој Европи и прикаже групе народа које је насељавају; – Ученик уме да прикаже границе Северне и Источне Европе на карти, објасни значај регија, именује државе које им припадају и прикаже групе народа које их насељавају;</p>	<p>типове климе; – Ученик уме да одреди географски положај УК Велике Британије и Северне Ирске, Краљевине Норвешке и Руске Федерације, наведе главне градове, веће реке и планине, као и типове климе;</p>	
2.Азија	<p>Ученик уме да одреди географски положај Азије и границе пружања континента; Ученик уме да наведе природне карактеристике Азије – заливе, острва, полуострва, планине, висоравни, пустиње, климатске типове, реке, језера;</p>	<p>– Ученик уме израчуна густину насељености, анализира карту густине насељености Азије именује породице народа и њихов размештај на териотрији континента; - схвата да се подаци о становништву, његовим одликама и структури добијају на основу пописа становништва - уме да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије и броја њених становника - зна шта се подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва</p>	<p>Ученик уме да одреди географски положај Југозападне и Јужне Азије, објасни њихов привредни и саобраћајни значај, именује државе које припадају овим регијама и прикаже групе нродна које их насељавају. – Ученик уме да одреди географски положај Југоисточне, Источне и Центеалне Азије, објасни њихов привредни и саобраћајни значај, именује државе које припадају овим регијама и прикаже групе нродна које их насељавају</p>	<p>Самостално тумачи повезаност и Међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији Азије (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животоњски свет, становништво, насеља, људске делатности) - Уочава начин како се издвајају географске регије и уме самостално даобјасни њихове основне одлике.</p>

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА

ГЕОГРАФИЈА ЗА 8. РАЗРЕД

ТЕМА	2	3	4	5
<p>ГЕОГРАФСКИ ПОЛОЖАЈ ГРАНИЦЕ И ВЕЛИЧИНА СРБИЈЕ</p>	<p>-уме да на географској карти света одреди математичко-географски положај Србије, њене географске координате и простирање -зна да се Србија налази у умереном топлотном појасу - уме да на географској карти Европе и Балканског полуострва одреди физичкогеографски положај Србије -зна да је Србија јужноевропска, балканска, панонска, пдунавска, средоевропска земља -зна државе с којима се Србија граничи</p>	<p>-уме да на географској карти света, Европе и Балканског полуострва одреди положај Србије -ушва на географској карти света, Европе и Балканског полуострва територијалну повезаност Србије и других регија и држава -зна да се Србија налази на подручју јужног, средњег и источног Европе, а у близини југозападне Азије и северног Африке</p>	<p>-разуме зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача -уме да на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе -упоређује величину територије, број становника и просечну густину насељености Србије и других држава на Балканском полуострву и у Европи -разуме повезаност и повезаност географског положаја Србије у Европи и онегов утицај на историјски, културни, друштвени економски и политички развој Србије</p>	<p>-самостално објашњава зашто је Србија вековима била на удару различитих освајача - примењује знања и уме да на географској карти Србије одреди природне и вештачке границе -Анализира и примењује повезаност и повезаност географског положаја Србије у Европи и онегов утицај на историјски, културни, друштвени економски и политички развој Србије</p>

Проф. Мирјана Сандић

ПРИРОДНЕ
ОДЛИКЕ
СРБИЈЕ

-именује најкрупније рељефне целине у Србији (панонска и планинска рељефна целина) и препознаје их на географској карти Србије -именује планине, низије, котлине, веће реке бање, језера) и препознаје их на географској карти Србије -наводи типове климе и земљишта

-одређује географски положај панонске рељефне целине на географској карти Србије и описује одлике њеног рељефа (острвске планине, алувијалне равни, пешчаре и лесне заравни) - одређује географски положај планинске рељефне целине на географској карти Србије и описује Родопску масу, западну и источну зону веначних планина и зна имена планина и котлина - наводи и описује географске регије у Србији -именује спољашње и унутрашње факторе климе и описује основне одлике типова климе у Србији -именује морске сливове у нашој држави , веће реке и описује њихове одлике, значај и загађеност - описује постанак језера у Србији и зна њихову поделу, размештај и значај -писује одлике типова земљишта у Србији.

објашњава повезаност и међуусловљеност свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животоњски свет, становништво, насеља, људске делатности) -уме да издвоји географске регије на територији Србије и објасни оне главне одлике

Самостално тумачи повезаност и Међусобно условљавање свих природних и друштвених елемената на територији наше државе (рељеф, клима, воде, тло, биљни и животоњски свет, становништво, насеља, људске делатности) - Упшава нашин како се издвајају географске регије на територији Србије и уме самостално објасни оне главне одлике.

СТЕНОВНИШ
ТВО И
НАСЕЉА

препознаје народе и еничке заједнице у Републици Србији -именује главниград и веће градове на територији Србије и зна да их покаже на географској карти - разликује врсте и типове насеља у Србији

-схвата дасе подаци остановништву, његовим одликама и структури добијајунаоснову пописа становништва -уме да израчуна просечну густину насељености на основу података о површини територије Србије и броја њених становника -зна шта се подразумева под структуром становништва и може да наведе све структуре становништва Србије

-зна да објасни појмове наталитет, морталитет и природни прираштај - анализира податке природног кретања становништва дате у табелама и изводи закључке -разуме узроке и последице миграционих кретања становништва Србије - идентификује историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке. - објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице -уме да анализира табеле и полно-старосне пирамиде и изводи закључке - . уме да повезује географска знања са знањима из других предмета - познаје и уважава различитости народа и култур

-Корист различите изворе података, анализира и презентује податке о природном кретању становништва дате у табелама и изводи закључке - самостално тумачи узроке и последице миграционих кретања становништва Србије - анализира историјске периоде масовних миграција становништва Србије, наводи њихове правце и узроке и објашњава последице тих миграција - самостално објашњава када и зашто су биле масовне миграције из села у градове и какве су њихове последице -Уочава законитости полностаросне пирамиде и изводи закључке - . уме да повезује географска знања са знањима из других предмета - Схвата важност и уважава различитости народа и култура.

КРИТЕРИЈУМ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ РАЗРЕД ПЕТИ И СЕДМИ

Критеријуми оцењивања израђени су у складу

Правилником о оцењивању ученика у основном образовању и васпитању, "Службени гласник РС", број 67/13 - за ученике седмог и осмог разреда

Правилником о плану наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања и програму наставе и учења за пети и шести разред основног образовања и васпитања, бр. 110-00-598/2017-4 од 16. августа 2018. Године

Правилником о наставном програму за седми разред основног образовања и васпитања "Службеном гласнику РС - Просветни гласник", бр. 6/2009, 8/2013, 11/2016

Исходима наставе и учења (за пети И седми разред)

ПЕТИ РАЗРЕД

Истиче се: У потпуности образлаже везу људских права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему, објашњава аргументовано процесе у савременом друштву. Зна и разуме шта је грађански активизам и које су могућности појединца да делује путем њега. Недвосмислено препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује на њих. Самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.

Добар: У великој мери образлаже везу људских права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему, проналази и разуме процесе у савременом друштву. Идентификује појам грађанског активизма и његовог деловања. Препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује на њих. Ради уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.

Задовољава: У довољној мери образлаже везу људских права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље кршења права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва и демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему, препознаје ситуације дигиталног насиља и зна како да реагује на њих. Делимичан степен активности и ангажовања.

СЕДМИ РАЗРЕД

Истиче се: У потпуности образлаже везу права и одговорности, повезује претходно савладане области, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље прекршаја права детета у свакодневном животу,

користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему. Разуме значење појма грађанин и могућности његовог активизма у оквиру државе. Схвата механизме функционисања власти и државе. Зна улогу ђачког парламента и његове задатке, иницијативе које предузима. Ради самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.

Добар: У великој мери образлаже везу права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему. Разуме значење појма грађанин и могућности његовог активизма у оквиру државе. Разуме механизме функционисања власти и државе. Схвата улогу ђачког парламента и његове задатке, иницијативе које предузима. Ради уз минималну помоћ наставника у виду кратких потпитања и корекција и уз висок степен самосталности и ангажовања.

Задовољава: У довољној мери образлаже везу права и одговорности, наводи примере за групу права и слобода, аргументује значај инклузивног образовања, права и потребе за образовањем свих ученика. Идентификује показатеље вршења прекршаја права детета у свакодневном животу, користи појмове савременог демократског друштва, образлаже улогу грађана у друштвеном систему. Јасан му је појам грађанин и његова улога у друштву. Разуме однос државе, власти и грађанина. Разуме улогу ђачког парламента и њихове иницијативе.. Делимичан степен активности и ангажовања.

Наставник Грађанског васпитања: Александра Ђуровац

КРИТЕРИЈУМИ ОЦЕЊИВАЊА ЗА ПРЕДМЕТ ГРАЂАНСКО ВАСПИТАЊЕ

Основ: Правилник о оцењивању, исходи по областима из програма наставе и учења за VI и VIII разред

VI и VIII РАЗРЕД

Постигнућа ученика у оквиру предмета Грађанско васпитање вреднују се исказима прописаним за описно оцењивање изборних предмета: истиче се, добар и задовољава. Оцењивање се врши усменим путем.

Постигнућа ученика се вреднују кроз:

- праћење активности на часу (учешће у дискусији, дебатама, радионицама);
- излагање и представљање продуката рада (резултати истраживања, домаћи задаци, презентације, панони и др.);
- степен ангажовања у различитим облицима рада (групни рад, рад у пару, истраживачки рад).

КРИТЕРИЈУМИ

VI РАЗРЕД

ИСТИЧЕ СЕ: У потпуности и врло активно учествује у избору теме, узорака и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Уочава проблеме у заједници и самостално сакупља податке о изабраном проблему. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. Објашњава разлику између права и одговорности; аргументује значај инклузивног образовања; штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; препознаје ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; разуме и објашњава кључне појмове *демократија, грађанин, власт, подела власти*; својим речима на примеру објашњава улогу грађана у друштвеном систему и систему власти; препознаје стварну партиципацију ученика у одељењу и

школи; наводи примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона; образлаже могући утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца; препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став, заснован на аргументима. Учествоује у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. Ради самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.

ДОБАР: У великој мери учествује у избору теме, узорака и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Презентује истраживање и добијене податке уз мању помоћ наставника виду кратких потпитања и корекција. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. Разуме разлику између права и одговорности; разуме значај инклузивног образовања; штити своја права на начин који не угрожава друге и њихова права; препознаје ситуације кршења права детета у свакодневном животу, примерима из прошлости, литературе; разуме и објашњава кључне појмове *демократија, грађанин, власт, подела власти*; препознаје стварну партиципацију ученика у одељењу и школи; наводи примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона; разуме утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца; препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став, у већој мери заснован на аргументима. Учествоује у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. Ради уз минималну помоћ наставника и уз висок степен самосталности и ангажовања.

ЗАДОВОЉАВА: У довољној мери учествује у избору теме, узорака и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Презентује истраживање и добијене податке уз већу помоћ наставника. У дискусији повремено износи свој став, заснован на мање аргументима. Учествоује у доношењу правила групе и поштује их. Препознаје основне појмове из области људских права (права, одговорности, обавезе), препознаје ситуације кршења права детета у свакодневном животу, разуме кључне појмове демократског друштва (демократија, грађанин, власт), наводи примере позитивног коришћења интернета и мобилног телефона; разуме утицај друштвених мрежа на мишљење и деловање појединца; препознаје ситуације интернет насиља и зна како да реагује и коме да се обрати за помоћ. Проналази и користи информације из различитих извора. Делимично је ангажован у различитим облицима рада.

VIII РАЗРЕД

ИСТИЧЕ СЕ: У потпуности учествује у избору теме, узорака и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Презентује истраживање и добијене податке. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. Зна да процени положај деце у савременом друштву. Објашњава понашања која представљају облике дискриминације и кршења људских права (ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам); наводи примере повезаности различитих култура у једној заједници и разуме потребу интеркултуралног дијалога за квалитетан живот свих чланова те заједнице; уочава у рекламама, филмовима, књигама, изрекама, стриповима и другим продукцима културе на који начин се преносе родни обрасци; указује на примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; разуме и објашњава значај уважавања родне перспективе приликом доношења одлука значајних за једну заједницу; наведе неколико привремених позитивних мера за постизање родне равноправности и аргументе за њихову примену; препознаје у понашању особе карактеристике насилника и жртве; наводи могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником; разуме утицај и улогу медија у савременом друштву; у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама и критички их анализира; препознаје механизме манипулације медија. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став, заснован на аргументима. Учествоује у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора самостално, без помоћи наставника и уз висок степен активности и ангажовања.

ДОБАР: У великој мери учествује у избору теме, узорака и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Презентује истраживање и добијене податке уз мању помоћ

наставника виду кратких потпитања и корекција. Процењује ефекте спроведеног истраживања и идентификује пропусте и грешке. Разуме положај деце у савременом свету; разуме понашања која представљају облике дискриминације и кршења људских права (ксенофобија, расизам, антисемитизам, антициганизам); наводи примере повезаности различитих култура у једној заједници; разуме појам родне равноправности и препознаје примере родне равноправности и неравноправности у ситуацијама из свакодневног живота; препознаје у понашању особе карактеристике насилника и жртве; наводи могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником; разуме утицај и улогу медија у савременом друштву; у медијима проналази примере предрасуда, стереотипа, дискриминације, нетолеранције по различитим основама; препознаје механизме манипулације медија. У дискусији показује вештину активног слушања, износи свој став, у већој мери заснован на аргументима. Учествоје у доношењу правила групе и поштује их. Проналази, критички разматра и користи информације из различитих извора. Ради уз минималну помоћ наставника и уз висок степен самосталности и ангажовања.

ЗАДОВОЉАВА: У довољној мери учествује у избору теме, узорака и инструмената истраживања, учествује у спровођењу истраживања, прикупљању и обради података. Проналази и користи информације из различитих извора. Презентује истраживање и добијене податке уз већу помоћ наставника. У дискусији повремено износи свој став, заснован на мање аргумената. Учествоје у доношењу правила групе и поштује их. Идентификује положај деце у савременом друштву; показује интересовање за упознавање различитих култура; изражава осећај љубави и поноса према својој домовини на начин који никога не угрожава; разликује појмове пол и род и препознаје родне стереотипе; препознаје у понашању особе карактеристике насилника и жртве; наводи могуће начине реаговања у ситуацији сусрета са насилником; наводи основне функције медија и разуме зашто је важно да постоје кодекс новинара и кодекс деца и медији; препознаје позитиван и негативан утицај медија у савременом друштву. Делимично је ангажован у различитим облицима рада.

Проф. Милка Секулић

Критеријуми оцењивања у настави физичког и здравственог васпитања

Сврха и принципи оцењивања

Наставник се руководи следећим принципима при оцењивању:

- 1) поузданост: означава усаглашеност оцене са утврђеним, јавним и прецизним критеријумима оцењивања;
- 2) ваљаност: оцена исказује ефекте учења (оствареност исхода, ангажовање и напредовање ученика);
- 3) разноврсност начина оцењивања: избор одговарајућих и примена различитих метода и техника оцењивања како би се осигурала ваљаност, поузданост и објективност оцена;
- 4) редовност и благовременост оцењивања, обезбеђује континуитет у информисању ученика о њиховој ефикасности у процесу учења и ефекат оцене на даљи процес учења;
- 5) оцењивање без дискриминације и издвајања по било ком основу;
- 6) уважавање индивидуалних разлика.

Оцена

Оценом се изражава: 1) оствареност циљева и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа, достизање исхода и степена развијености компетенција у току савладавања програма предмета; 2) ангажовање ученика у настави; 3) напредовање у односу на претходни период; 4) препорука за даље напредовање ученика.

Оцењивање моторичких знања, умења и навика врши се на основу минималних образовних задатака и образовних стандарда за крај обавезног образовањ

- ~ развијање физичких способности;
- ~ усвајање моторичких знања, умења и навика;
- ~ теоријско образовање.

Праћење и оцењивање

Оцењивање се врши бројчано, на основу остваривања оперативних задатака и минималних образовних захтева. Праћење напредовања ученика обавља се сукцесивно, током целе школске године, на основу јединствене методологије која предвиђа следеће тематске целине: стање моторичких способности, усвојене здравствено-хигијенске навике, достигнути ниво савладаности моторних знања, умења и навика у складу са индивидуалним могућностима ученика, однос према раду.

- Усвојеност здравствено-хигијенских навика прати се на основу утврђивања нивоа правилног држања тела и одржавања личне и колективне хигијене, а такође и на основу усвојености и примене знања из области здравља.
- Степен савладаности моторичких знања и умења спроводи се на основу минималних програмских захтева, који је утврђен на крају навођења програмских садржаја.
- Однос према раду вреднује се на основу редовног и активног учествовања у наставном процесу, такмичењима и ваншколским активностима. Минимални образовни захтеви
- Оцењивање степена савладаности моторичких знања и умења спроводи се према утврђеним минималним образовним захтевима.

Образовни стандарди

ОСПОСОБЉЕНОСТ У ВЕШТИНАМА подразумева ниво савладаности садржаја програма Физичког васпитања: • Спортске игре (кошарка, одбојка, рукомет, фудбал), • Атлетика(трчање, скокови, бацање), • Вежбе на справама и тлу тло, прескок, греда, кругови), • Ритмичка гимнастика и Вежбе обликовања

Основни ниво У подобласти СПОРТСКЕ ИГРЕ ученик/ученица: - игра спортску игру примењујући основну технику, неопходна правила и сарађује са члановима екипе изражавајући сопствену личност уз поштовање других - зна функцију спортске игре, основне појмове, неопходна правила, основне принципе тренинга и пружа прву помоћ

Средњи ниво У подобласти СПОРТСКЕ ИГРЕ ученик/ученица: - игра спортску игру примењујући виши ниво технике, већи број правила, једноставније тактичке комбинације и уз висок степен сарадње са члановима екипе изражава сопствену личност уз поштовање других - зна функцију и значај спортске игре, већи број правила, принципе и утицај тренинга

Напредни ниво У подобласти СПОРТСКЕ ИГРЕ ученик/ученица: - игра спортску игру примењујући сложене елементе технике, испуњавајући тактичке задатке, учествује у организацији утакмице и суди на утакмицама - зна тактику игре, систем такмичења, начин организовања утакмице и суди

Уважавање индивидуалних разлика приликом оцењивања

Оцењивање се обавља уз уважавање ученикових способности, степена спретности и умешности. Ученик са изузетним способностима, који стиче образовање и васпитање на прилагођен и обогаћен начин применом индивидуалног образовног плана, оцењује се на основу остварености циљева и прописаних стандарда постигнућа, као и на основу ангажовања. Ученик који има тешкоће у учењу услед социјалне ускраћености, сметњи у развоју, инвалидитета и других разлога и коме је потребна додатна подршка у образовању и васпитању, оцењује се на основу остварености циљева и стандарда постигнућа према плану индивидуализације или у току савладавања индивидуалног образовног плана. Ученику који стиче образовање и васпитање по индивидуалном образовном плану, а не испуњава захтеве по прилагођеним циљевима и исходима образовно-васпитног рада, ревидира се индивидуални образовни план.

Проф. Биљана Крсмановић

Критеријуми и елементи оцењивања у настави информатика и рачунарство

Стручно веће техничког и информатичког образовања, наставници информатике и рачунарства

Ученик мора да има најмање 2 оцене. Ученике оцењујемо писмено (петнаестоминутне провере знања), усмено и кроз практичан рад. Бележимо активности и ангажовање на часу, као и њихов однос према раду. Сваку оцену (област) ученици могу да поправе и закључна оцена се изводи на основу аритметичке средине свих оцена у току полугодишта.

Остваривање исхода у самосталном раду, као и однос према раду, залагање и активност ученика:

- 1) ученик који у потпуности усвојио основна, проширена и продубљена знања, умења и вештине, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, самостално закључује, критички расуђује, самостално извршава додељене задатке и примењује стечена знања и вештине из области Рачунарства и информатике (Информационо-комуникационе технологије, Дигитална писменост, Рачунарство) - добија оцену одличан (5);
- 2) ученик који у потпуности усвојио основна знања, умења и вештине и бише од половине проширених и продубљених знања, уочава битно, логички повезује чињенице и појмове, уз малу помоћ наставника долази до закључка, критички расуђује, самостално извршава додељене задатке и примењује стечена знања и вештине из области Рачунарства и информатике (Информационо-комуникационе технологије, Дигитална писменост, Рачунарство) - добија оцену врлодобар (4);
- 3) ученик који је у целини усвојио основна знања, умења и вештине, и половину проширених знања, умења и вештина, а према програму предмета, да уз помоћ наставника схвати значење научених садржаја, објашњења и да их повезује, уз помоћ наставника уочава битно, уз помоћ наставника извршава додељене задатке и примењује стечена знања и вештине из области Рачунарства и информатике (Информационо-комуникационе технологије, Дигитална писменост, Рачунарство) - добија оцену добар (3);

- 4) ученик који је усвојио основна знања, умења и вештине, према програму предмета, ученик испољава потешкоће у анализи чињеница, података, њиховом уопштавању и закључивању, има тешкоћа у усменом и писменом изражавању, не сналази се у новим ситуацијама, уз велику помоћ наставника извршава додељене задатке и примењује стечена знања и вештине из области Рачунарства и информатике (Информационо-комуникационе технологије, Дигитална писменост, Рачунарство) - добија оцену довољан (2);
- 5) ученик који ни уз помоћ наставника није савладао основно знање, умење и вештине, добија оцену недовољан (1).

Скала за оцењивање петнаестоминутног теста:

Петнаестоминутна провера знања садржи пет задатака и бодује се према приложеном упутству.

Оцена	Број бодова
1	0-20
2	21-40
3	41-60
4	61-80
5	81-100

Оцена из петнаестоминутне писмене провере евидентира се у педагошкој документацији наставника и узима се у обзир приликом утврђивања закључне оцене ученика.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 1, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености исхода, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Уколико ученик стиче образовање и васпитање по ИОП-у 2, оцењује се на основу ангажовања и степена остварености прилагођених циљева и исхода, који су дефинисани у персонализованом плану наставе и учења, уз прилагођавање начина и поступка оцењивања.

Наставник: Богдан Миленковић

